

Растко Ћирић

Изложбе графичког дизајна КОНТАКТ 1984–1986

Пред вама су факсимили фотокопираних билтена за 9, 10. и 11. пролећну изложбу графичког дизајна КОНТАКТ које су одржане пре нешто мање од 40 година, од 1984. до 1986. године, у Галерији графички колектив. Свака од три изложбе имала је своју тему: ТИПОГРАФИЈА, КОНТЕЈНЕР и ГРАДОВИ.

Прва серија од 8 изложби под насловом Контакт одржана је од 1971. до 1977. у Галерији графички колектив, а финансирао их је СИЗ културе Београда преко програма Савета Галерије Графичког колектива.

Прва изложба је имала и своју другу поставку у Галерији Л у Индустрији машина „Иво Лола Рибар“. У организационом одбору били су проф. Богдан Кршић, арх. Слободан Машић и проф. Милош Ћирић. Селектори изложбе Контакт '84 били су Слободан Машић, Миле Грозданић и Богдан Кршић (Београд), Стане Берник (Љубљана) Ференц Барат (Нови Сад) и Зоран Павловић (Загреб). Прву изложбу су отворили Александар Марковић, председник Акционе конференције Савеза синдиката ИМ ИЛР и проф. Стјепан Филеки, тадашњи декан Факултета примењених уметности

у Београду.

Укупно 19 билтена на 37 страна дизајнирао је проф. Милош Ћирић, осим 6 под бројевима 2–7 које су ауторски конципирани и израдили Едуард Чеховин, Слободан Машић, Богдан Кршић, Добрило Николић, Миле Грозданић и Милош Бобић.

За преосталих тридесетак страна Милош Ћирић је ручно монтирао припреме за умножавање и штампао их на бојеним папирима код господина Томислава Јевтића у Бироу на Цветном тргу у тиражу од 50 примерака. Колико знам, Биро је био спонзор штампе. Тада је постојао само ограничени број колорисаних папира за фотокопирање, укупно 6 врста: светло и тамножути, светло и тамнорозе, светлзелени и сиви.

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ

Миле Грозданић: (о књизи), КОНТАКТ '84, број 6

Милош Бобић: (три типографска знака), КОНТАКТ '84, број 7

Јеша Денегри: Графички дизајн, КОНТАКТ '84, број 8

Славко Тимотијевић: Сусрет пре 16 година, КОНТАКТ '84, број 9

Слободан Машић: О аутобусу, словима и смраду, КОНТАКТ '84, број 10

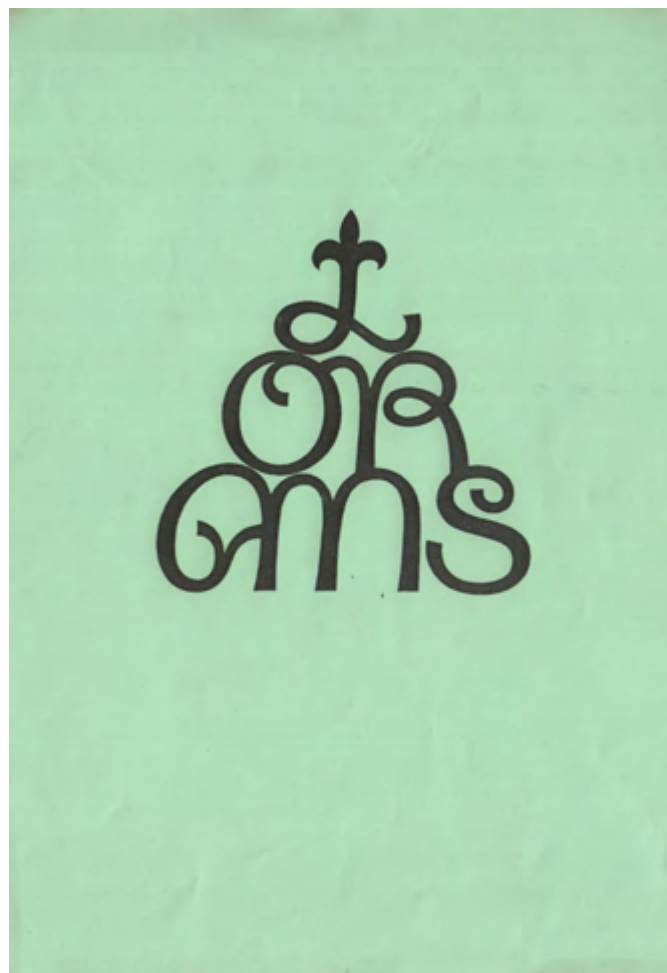
Слободан Машић: 6 питања о дизајну, КОНТАКТ '84, број 13

Ото Бихаљи Мерин: Дизајн – данас и овде, КОНТАКТ '85, број 1

Славко Тимотијевић: Московска правила, КОНТАКТ '85 број 2

Александар Пајванчић Алех: Антиконтeјнер, КОНТАКТ '85 број 3

Слободан Машић: Амбалажа у контејнеру, КОНТАКТ '85 број 4

КОНТАКТ, 9.

изложба југословенског графичког дизајна,
19–28. 3. 1984. Галерија графички колектив
Тема: ТИПОГРАФИЈА

- 1) КОНТАКТ '84, број 1, недеља, 18. 3. 1984. Милош Ћирић
- 2) КОНТАКТ '84, број 2, понедељак, 19. 3. 1984. Едуард Чеховин
- 3) КОНТАКТ '84, број 3, уторак, 20. 3. 1984. Слободан Машић
- 4) КОНТАКТ '84, број 4, среда, 21. 3. 1984. Богдан Кршић
- 5) КОНТАКТ '84, број 5, четвртак, 22. 3. 1984. Добрило Николић
- 6) КОНТАКТ '84, четвртак, 22. 3. 1984. Разговор: Типографија пред нама и око нас
- 7) КОНТАКТ '84, број 6, петак, 23. 3. 1984. Миле Грозданић
- 8) КОНТАКТ '84, број 7, субота, 24. 3. 1984. Милош Бобић
- 9) КОНТАКТ '84, број 8, недеља, 25. 3. 1984. Графички дизајн / Јеша Денегри
- 10) КОНТАКТ '84, број 9, понедељак, 26. 3. 1984. Сусрет пре 16 година / Славко Тимотијевић
- 11) КОНТАКТ '84, број 10, уторак, 27. 3. 1984. О аутобусу, словима и смраду / Слободан Машић
- 12) КОНТАКТ '84, број 11/1, среда, 28. 3. 1984. Каталог, селекција Слободан Машић
- 13) КОНТАКТ '84, број 11/2, среда, 28. 3. 1984. Каталог, селекција Слободан Машић
- 14) КОНТАКТ '84, број 11/3, среда, 28. 3. 1984. Каталог, селекција Слободан Машић
- 15) КОНТАКТ '84, број 11/4, среда, 28. 3. 1984. Каталог, селекција Миле Грозданић/Богдан Кршић
- 16) КОНТАКТ '84, број 12 / 3. 4. 1984. Типографија / Галерија Л
- 17) КОНТАКТ '84, број 13/1 / 10. 4. 1984. Типографија / Разговор о дизајну, уводна реч Слободан Машић
Прво питање: Шта је, заправо, дизајн?
- 18) КОНТАКТ '84, број 13/2 / 10. 4. 1984. Друго питање: Ко су људи који праве дизајн?
- 19) КОНТАКТ '84, број 13/3 / 10. 4. 1984. 3. питање: Како настаје дизајн? 4. питање: Где је место дизајна?
- 20) КОНТАКТ '84, број 13/4 / 10. 4. 1984. Пето питање: Пуни смисао дизајна? Шесто питање: Чему дизајн?
- 21) Летак / Поручите комплет (типографија Милош Ћирић)
- 22) Типографска шара (аутор Милош Ћирић)

КОНТАКТ, 10.

изложба југословенског графичког дизајна,
11–20. 3. 1985. Галерија графички колектив
Тема: КОНТЕЈНЕР

- 23) КОНТАКТ '85, број 1/1 / понедељак, 11. 3. 1985. Писмо: Ото Бихаљи Мерин
- 24) КОНТАКТ '85, број 1/2 / понедељак, 11. 3. 1985. Информације
- 25) КОНТАКТ '85 број 2/1 / уторак, 12. 3. 1985. С. Тимотијевић: Московска правила
- 26) КОНТАКТ '85 број 2/2 / уторак, 12. 3. 1985. С. Тимотијевић: Московска правила
- 27) КОНТАКТ '85 број 3/1 / среда, 13. 3. 1985. А. П. Алех: Антиконтјнер
- 28) КОНТАКТ '85 број 3/2 / среда, 13. 3. 1985. А. П. Алех: Антиконтјнер
- 29) Летак / Разговор: Амбалажа у контјнеру, 14. 3. 1985.
- 30) КОНТАКТ '85 број 4/1 / четвртак, 14. 3. 1985. Разговор: Амбалажа у контјнеру, увод С. Машић
- 31) КОНТАКТ '85 број 4/2 / четвртак, 14. 3. 1985. Разговор: Амбалажа у контјнеру, С. Машић
- 32) КОНТАКТ '85 број 5/1 / Каталог изложбе
- 33) КОНТАКТ '85 број 5/2 / Каталог изложбе
- 34) КОНТАКТ '85 број 5/3 / Каталог изложбе
- 35) КОНТАКТ '85 број 5/4 / Каталог изложбе

КОНТАКТ, 11.

изложба југословенског графичког дизајна,
19–30. 3. 1986. Галерија графички колектив
Тема: ГРАДОВИ

- 36) КОНТАКТ '86 број 1, 1. 3. 1986.
- 37) КОНТАКТ '86 број 2, 19. 3. 1986.

КОНТАКТ '84

ТИПОГРАФИЈА

Београд, недеља, 18. март 1984.
Број 1

9. изложба југословенског
графичког дизајна,
19 — 28. марта 1984.

Галерија Графички колектив,
Београд. Обилићев венац 27.
Отворено 10 — 14 / 18 — 21 час.

ПОЗИВНИЦА

Примерак број: *20/52*

Очекујемо Вас и Ваше, у понедељак 19. марта 1984. године у 19 часова, у Галерији Графичког колектива на свечаном отварању 9. изложбе југословенског графичког дизајна

КОНТАКТ '84 ТИПОГРАФИЈА

Ове године Организациони одбор изложбе одлучио се да прикаже развој и домете типографије у Југославији, преко ауторских пројеката словних знакова или графичког обликовања постојеће типографије, у свим облицима графичког израза и за све потребе друштвеног живота и производног рада.

КОНТАКТ '84 ДЕВЕТА ИЗЛОЖБА

Прва изложба одржана је 1971. године и имала је континуитет до 1977. Од прошле године настављамо са редовним излагањем. Досадашње изложбе Контакта окупиле су око сто југословенских аутора који су приказали преко хиљаду својих изабраних радова.

Све досадашње изложбе финансирао је СМЗ културе Београда преко програма Савета Галерије Графичког колектива. Чланови Организационог одбора Контакта су проф. Богдан Кршић, арх. Слободан Машић и проф. Милош Ђирић.

КОНТАКТ '84 ФИРМЕ У БЕОГРАДУ

Готово на свакој изложби Контакта, паралелно са општим прегледом најбољих аутора југословенског графичког дизајна, приказали смо и "изложбу на изложби", где смо обрађивали по једну ужу област или тему: колорна југословенска ревијална штампа; пројекти словних знакова студената Катедре графике Факултета примењених уметности у Београду; насловне стране и мали огласи југословенских дневних листова и друго.

Милош Ђирић: Београдско писмо, ћирилица и латиница, 1982.

ГАЛЕРИЈА ГРАФИЧКИ КОЛЕКТИВ

Ове године приказатићемо тему: "Фирме у Београду". То је мања фото-изложба коју је припремио Бранислав Николић, асистент за предмет Фотографија на Факултету примењених уметности у Београду.

КОНТАКТ '84 РАЗГОВОРИ У ГГК

У току претходних изложби Контакта организовали смо јавне разговоре: Контакт '71, "Југословенски графички дизајн", Дом омладине Београда (Маквејева, Денегри, Зилник, Бора Ђосић, Бранко Вучићевић, Машић, Ђирић); Контакт '83, "Југословенска стварност на насловним странама југословенских дневних листова и на странама малих огласа", Галерија Графички колектив (бројни графичари и сликари, ликовни критичари, публицисти, уредници радија и грађани).

У четвртак, 22. марта ове године, у 19 часова, одржаће се разговор у Галерији Графичког колектива на тему "ТИПОГРАФИЈА ПРЕД НАМА И ОКО НАС". Уводна реч: арх. Слободан Машић.

КОНТАКТ '84 ОТВАРАЊЕ ИЗЛОЖБЕ

Све досадашње изложбе југословенског графичког дизајна отварао је једино ОТО БИХАЉИ МЕРИН, књижевник, ликовни стручњак и публицист. Ако буде могао, изложбу ће и ове године отворити велики пријатељ Контакта и Галерије: Сто Бихаљи Мерин, а говор са отварања изложбе објавићемо током трајања изложбе у једном билтену Контакта '84.

Фотографија:
Иво Етеровић, Београд.

КОНТАКТ '84 ДНЕВНИ БИЛТЕНИ

Организациони одбор изложбе у договору са угледним излагачима и историчарима уметности из Београда, издаваће сваког дана у току изложбе дневни билтен КОНТАКТ '84 - ТИПОГРАФИЈА. Сваки број билтена самостално ће придати један аутор. Дневни тираж износиће 50 кумерисаних и подписаних примерака, који ће сваког дана бити изложени у Галерији и продавани по 50,00 динара. Последњи број биће каталог изложбе. По завршетку изложбе Галерија ће повезне комплете свих билтена пустити у продају. Билтене ће сваког дана умножавати Томислав Јевтић, БИРО НА ЦВЕТНОМ ТРГУ у Београду.

КОНТАКТ '84

Да би смо успоставили КОНТАКТ, очекујемо Вас и Ваше на отварању изложбе КОНТАКТ '84; очекујемо Вас и Ваше да разговарамо на тему ТИПОГРАФИЈА ПРЕД НАМА И ОКО НАС; и очекујемо Вас и Ваше да саратите сваког дана од 19. до 28. марта у Галерију, да видите нови број БИЛТЕНА.

Довиђења, *М. Ђирић*

Фотокопирање:
Биро на Цветном тргу, Београд.

UPRAVO
IZAŠLO

PRVI PUT U JUGOSLAVIJI

DA, DA, DA...
Beograd, ponedjeljak, 19. mart

na dohvat ruke

Fotokopiranje:
Biro na Cvetnom trgu, Beograd.

ZA VAŠ USPJEH U ŽIVOTU

Sa željom da se osjećate bolje

..... Danima, mjesecima.....

..... Na suncu, kiši, snijegu

PIŠITE NAM ako imate posebnih problema.
Na Vaše pismo odgovorit će naš
Adresa: Galerija Grafički kolektiv,
Beograd, Obilniček venac 27.
Otvoreno 10 - 14 / 18 - 21 sat.

ARTIZAM

Ime i prezime FOVINO EMINOVIN
Ulica 67. STOTANOVIĆA 35
Pošta 11000 BEOGRAD
Zanimanje GRAFIČKI DIZAJNER
Interesira me 9. izložba jugoslovenskog grafičkog dizajna.
KONTAKT'84
i razvoj i dolet tipografije u Jugoslaviji

DESERT DOLAZI NA
KRAJU

1/2 150

1984.
19 - 28. marta

k o n t a k t

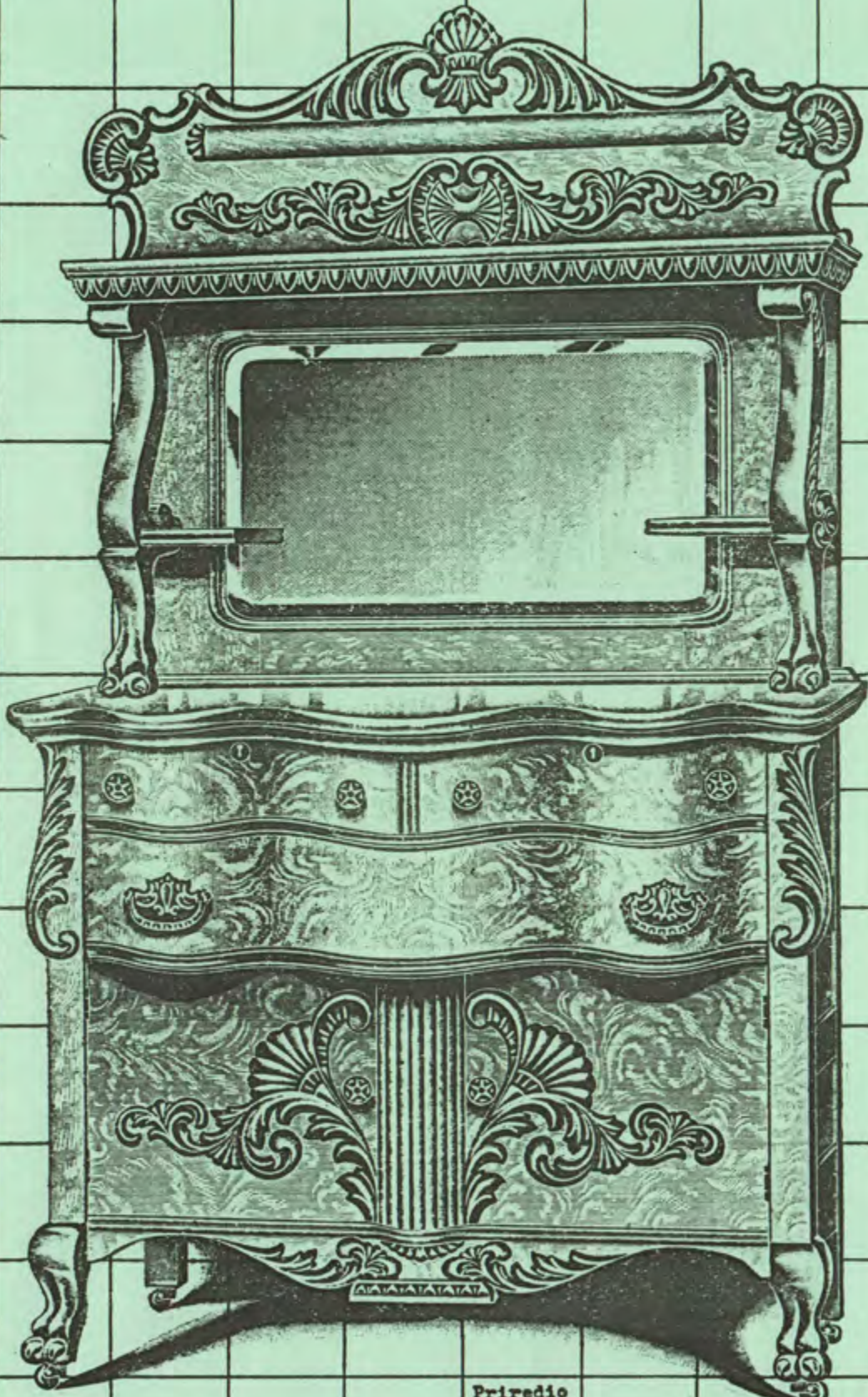

8 4

Beograd utorak 20 mart 1984 br.3

Primerak broj:

22/50

LG 115
Letraset
constant lettering

SM 011 754 188

Priredio
Slobodan
Mašić

Slobodan Mašić

136

mecanorma
mecanorma

КОНТАКТНАТНОУ ТУРО 4

9. изложба југословенског графичког дизајна | Галерија Графички колектив | Београд, Обилићев венац 27
Примерак број: 23/57 *Mirjam Perić* Среда, 21. март 1984.

ATELJE GRAFIKA KNJIGE
ATELJE GRAFIKA KNJIGI
ATELJE GRAFIKA KNJIGE
ATELJE GRAFIKA KNJIGE
ATELJE BEOGRAD GRAFIKAKNJIGE
ATELJE FPU GRAFIKA KNJIGE
ATELJE FPU GRAFIKA KNJIGE
ATELJE GRAFIKA KNJIGE
ATELJE GRAFIKA KNJIGE

U CARA U ŠI
TRA JANA
KO ZJE

*- Veće iz tipografije
- slovi i
- II izložba - prvi put
na tipografiji u Atelju
najveće knjige na FPU
u Beogradu.
kompozicioni tipografskih
slova i linija.
- Zahvalnost: slapanje, "Cicaj"
i "Kulturni" materijal.
- Tipografija i sistem
Mirjam Perić*

FPUATELJEGRAFIKAKNJIGEBEOGRAD
ATELJE KNJIGE
FPU GRAFIKA KNJIGE BEOGRAD
ATELJE KNJIGE
GRAFIKA

Kad ujutro danak osvanuo
ali lete dva vrana gavarna

krava mi krila do ramena
na kljunove bela pjena trigla

КО ДРУГОМЕ
ЈАМУ КОПА
САМ У ЊУ
УПАДА

КО ПИТА
КО СКИТА
НЕ СКИТА
НЕ ПИТА

U
U STRANU
U STRANU SU
U STRANU SU VELIKE
U
U STRANU
U STRANU SU
U STRANU SU VELIKE
OŠI

ТВРД ЈЕ ОРАХ
ВОЋКА ЧУДНОВАТА
НЕ СЛОМИ ГА
АЛЗУБЕ ПОЛОМИ

XF
NO
XF NO XF
XF NO XF NO XF
NO NO XF NO
XF XF
NO NO
PO
XF XF
NO NO
XF XF XF
NO NO NO
POGAČA

УЗБРДИЦА
JE
КОЛИКА
ТОЛИКА
JE
И
НИЗБРДИЦА

KLIN OTPADE
KL PADE
K ADE KLIN
RU TADE
RUPA OSTADE
RUPA OSTADE

КО ПИ
ТА
НЕ
СКИ
ТА

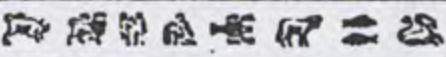
Примерак број: 22/50 **Šankur ■ Bodoni ■ Garamond ■ Bembo ■ Helvetica**

**9. изложба
југословенског
графичког
дизајна.
19—28.
марта
1984.**

Галерија
Графички колектив,
Београд, Обилазнички
вентил 27.

Отворено
10—14/18—21 час.

Dobriilo Nikolić

DA LI je DOŠLO do KONTAKTA!?

Otvorena je izložba jugoslovenskog/??/ grafičkog dizajna u prisustvu zvanica: autori-izlagači 70%, njihove supruge 15%, njihova deca 10% i ostali 5%.

ЉУБЉАНА Од жаба и пужева — долари

РАДНА организација „Рибарство“, која је у саставу СОУР „Емона“ из Љубљане, добиће ове године од извоза жаба и пужева у Италију, Француску и СР Немачку — 11 милиона долара.

Извоз у ове земље је нагло порастао. „Рибарство“ је прошле године извезло осам тона жаба и 18,5 тона пужева а ове године у првих седам месеци чак 27,5 тона жаба и 57 тона пужева. Већину жаба и пужева „Рибарство“ добија из Македоније и Војводине, где их сакупљају појединци и кооперативне задруге, са којима је „Рибарство“ потписало дугорочне уговоре.

М. Г.

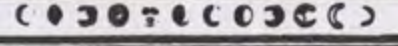
← ова елва
сјајна, чен
објављена
у и. Ускршњим
новостима. У
5том броју и то
у кал. ратед
државног
Завиња и
информацио.

Успех нишке Фабрике
за прераду кожа „Бука Динић“

Кинези купили нишку технологију

ФАБРИКА кожа „Бука Динић“, чланица кожарско-текстилног комбината „Ниш“, продала је партнеру у НР Кини цео технолошки поступак прераде кожа који примењује у својим погонима. Нишка фабрика, према уговору који је закључен посредством београдске спољнотрговинске организације „Инвест-импорт“, преузела је обавезу да на основу сопствених искустава и развоја технологије кинеском партнеру пружи комплетан програм набавке машина и опреме за прераду коже и обуке стручних кадрова. Споризум предвиђа размену стручњака и друге мере сарадње, а то да се технологија нишке фабрике што пре почне да примењује у далској Кини.

Овај извоз технологије и знања „Бука Динић“ је већ почела да реализује пошто је по њеним налазима домаћа машиноградња почела производњу неопходне опреме. Уговор предвиђа да кинеска страна половину вредности испоручене опреме и уступљене технологије исплати полупрерађеним кожама, које су, иначе, дефицитарне на нашем тржишту. Према речима генералног директора комбината Божидара Грашића, вредност размене у једном правцу износи 1,2 милиона долара.

Фотомонтажа: Ђуро на Цветном тргу, Београд.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27

KONTAKT '84
TIPOGRAFIJA

9. izložba jugoslovenskog grafičkog dizajna,
19 — 28. marta 1984.

Galerija Grafički kolektiv, Beograd, Obilićev venac 27

RAZGOVOR: TIPO

GRAFIJA

PRED NAMA

I OKO NAS

Beograd, četvrtak, 22. mart 1984.

ČETVRTAK, 22. MARTA
1984. U 19 ČASOVA

Miloš Ćirić: Beogradske pismo, latinica i ćirilica, 1982.

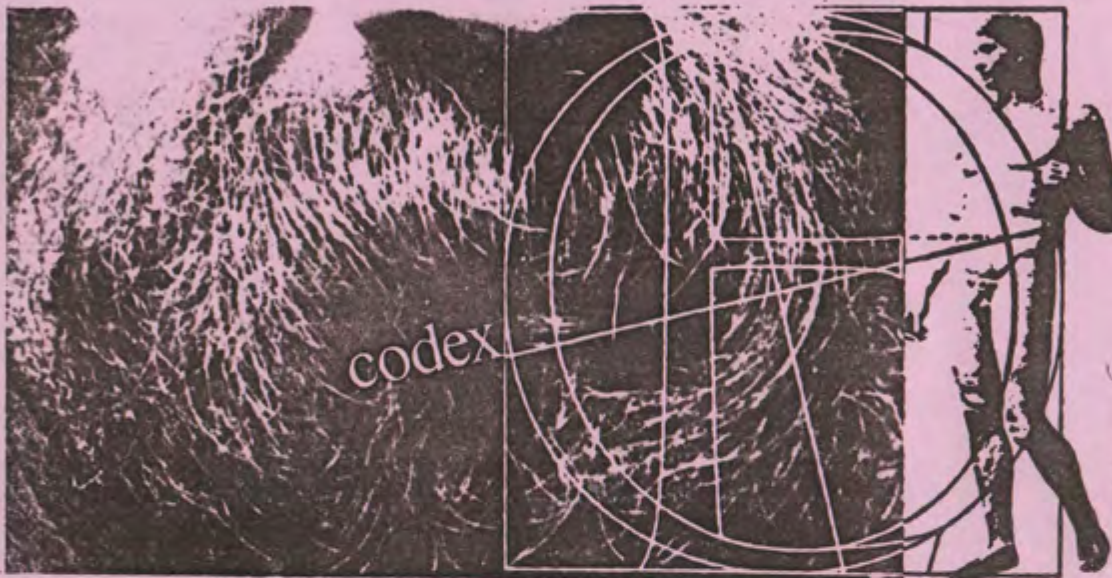
UVOD:

SLOBODAN
MAŠIĆ

Fotokopiranje: Biro na Cvetnom trgu, Beograd.

kontakt '84

broj 6

primerak 2/50

Ovaj
broj
priredio

Mile
Grozđanić

Mile Grozđanić

Fotokopiranje

Biro na
Cvetnom trgu
Beograd

Typographie / od grč. typos = ^{pisati} /

Mislite ako čitate knjigu i često se služite saznanjima koje crpate iz nje, da znate nešto i o samoj knjizi.

Ne.

Varate se.

Ovo što ću Vam reći može da posvedoči o tome!

Obratite pažnju, zadržaću se samo na jednoj, možda početnoj stranici:

FORSLAG /nemačka reč/ - označava belinu na početku stranice. Cva belina u tipografiji ima prvenstveno estetsku ulogu. (isti, brisani

prostor, prelazite ga okom, a da ga najčešće niste ni svesni, tražeći susret sa slovima. To je, ujedno, i vizuelno-psihološki pristup, pauza pre nego što počnete da čitate zapisane poruke.

INICIJAL - prvo slovo koje dolazi na početku teksta. Obično je istaknuto, veličinom i oblikom - kao znamenje na početku reda, kolone zbijene vojske slova. Može biti u jednom redu, može biti usecovan u slog - tekst, može biti van sloga - teksta, može biti...

To je već umetnost čudesne lepote.

ABZEC - to je ona mala belina na početku alineje koja vas mami da zastanete i obratite pažnju. Uloga joj je da se ne izgubite po bespuću ljudskog duha. A tako je mala, skoro neprimetna, i na polju umetnosti dejstvuje samim svojim postojanjem.

ŠIRINI REDKA malo vodite računa, a on vas mnogo nervira, osobito ako je bez prelamanja reči.

GRADACIJA /veličina slova/ tog retka mnogo je važna. To je vizuelna artikulacija sloga. Bez nje postaje neprepoznatljiv. Tu se ljudi nerviraju, naročito ako im nije odgovarajuća veličina, mnogi gube kontinuitet u čitanju i još nešto...

PRELOM STRANICE - o njemu takodje ne vodite računa, a to je suština kompozicije jedne stranice. Sad se i ja nerviram...

Prelom je sredjivanje sloga u stranice određene širine i dužine, sadrži sve elemente, uz format i beline oko sloga i u slogu, i još nešto -

mene, umetnost...

Knjiga je onoliko velika koliko ti je potrebna, koliko je čitaš. "Knjiga je najveći proizvod ljudskog duha", uživajte u knjizi i sa umetničko - tipografske strane.

Kontakt '84

9. izložba jugoslovenskog grafičkog dizajna, 19-28. marta 1984.

Galerija Grafički kolektiv, Beograd, Obilježev venac 27, otvoreno 10-14/18-21 čas.

TIPOGRAFIJA

Broj 07

Beograd, subota 24. mart 1984.

Stvaranje znaka sastavljenog od slovnih simbola može se poistovetiti sa pisanjem. Utoliko je taj postupak različit od kreiranja znaka - simbola kao nove autohtone grafičke forme. Naime, sklapanjem grafičkog lika od postojećih, prihvađenih i svima čitljivih vizuelno iskazanih glasova blisko je, kao proces i sadržaj, sklapanju opisne rečenice. U ovom slučaju sa minimalnim brojem slovnih znakova.

Ovu definiciju bih pokušao da podržim kroz sledeća tri primera koja ujedno objašnjavaju i sam postupak:

Prvi

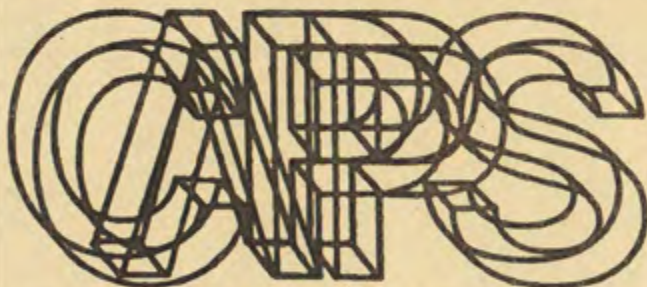
Autorski atelje Gaković+Bobić svojim radom pokrivaio je polje urbanističkog, arhitektonskog i industrijskog dizajna. Inicijalna slova su iskorišćena u svrhu prezentiranja timskog rada i osnovnog usmerenja grupe ka pravilnosti i geometriji. Znak je nastao 1971. godine, zasnovan na autentičnoj tipografiji.

Gaković+Bobić, autorska grupa, Beograd, 1971.

Drugi

Centar za analizu i projektovanje prostornih sistema - CAPPS. je organizacija koja pokriva kompleks urbanističkog i arhitektonskog programiranja, planiranja i projektovanja. Osnovna delatnost iskazana je u procesu sintetizovanja niza disciplina u sistem prostornih odnosa. Znak je nastao 1972-1976. godine, i zasnovan je na tipu pisma. Helvetica Medium - HAAS

Centar za analizu i projektovanje prostornih sistema, Beograd, 1972-1976.

Treći

Promet svih vrsta sportske i rekreativne opreme čini osnovnu delatnost Izvozno-uvozne firme Slovenijašport iz Ljubljane. Zaštitni znak je baziran na semiološki inicijalnom slovu S koje se multiplicira kako bi tako dobijena grafička forma opisala i asociirala na svetski prihvađenu sliku pet olimpijskih krugova, pokret i masovnost.

Slovenijašport, Export-import, Ljubljana, 1974.

Znak je nastao 1974. godine i zasnovan je na tipu pisma Helvetica Medium - HAAS.

Do vidjenja,

Miloš Bobić

Miloš Bobić:
Slovní znaci

Primerak broj 23/50

Fotokopiranje:
Biro na Cvetnom trgu, Beograd

KONTAKT'84

tipografija

9. izložba jugoslovenskog
grafičkog dizajna,
19 — 28. marta 1984.

Galerija Grafički kolektiv,
Beograd, Obilićev venac 27
Otvoreno 10 — 14 18 — 21 čas.

Beograd, nedelja 25. mart 1984.
Broj 8.

Jedna od osnovnih aspiracija savremenog dizajna jeste ona koja se zalaže ne za dizajn pojedinačnih, više ili manje uspešno oblikovanih predmeta, nego za dizajn okoline, a upravo je grafički i tipografski dizajn područje koje tu aspiraciju ponajpre ispunjava. Od izgleda masovne svakošnevnne i ilustrovane štampe i jeftine knjige do stručnih edicija i specijalizovanih izdanja, od vizuelne opreme na televiziji do materijala za privrednu propagandu, bukvalno od krajnje efemerne karte za gradski saobraćaj do znakova i simbola trajno ugrađenih u

Grafički dizajn

urbanu morfologiju - to je raspon oblikovnih zadataka koje može i mora da obavlja praksa grafičkog dizajna. Potreba savremenog društva za takvom praksom tolika je da se više ne postavlja pitanje njenog razloga: grafički dizajn više ne traži teorijsko opravdanje i moralnu podršku, traži naprotiv nivo profesionalnosti i nivo znanja koji se danas naprosto podrazumevaju. Ne treba, dakle, zazirati od onog što se može nazvati permanentnom produkcijom oblikovanja: grafički (i svaki drugi) dizajn nije alibi za neki neizvodljivi idealni projekt, nego je potrebna namenjena nepredvidljivoj i protivrečnom odvijanju svakodnevnog života i ukoliko u tom životu nadje svoje mesto i obavi nužne zadatke, postići će identitet uloge sopstvene discipline. A kratkotrajnost i raznolikost tih zadataka neće sprečiti pojedince da svome

Ješa Denegri

Primerak broj:

radu utisnu neki sasvim specifični autorski pečat: autorski nivo što po tome da li su i koliko uspešno primenili neki estetski i tehnički sistem, nego autorski pre svega po tome koju su vest izabrali da šire i na koji su način tu vest znali da znakovno i simbolički saopšte. Kao i sve drugo u domenu kulture, grafički dizajn nije služenje postojećim zahtevima, nego isticanje novih potreba za koje svako treba da nadje svoje sopstveno zadovoljenje.

VENUS BOLD CONDENSED BAUER.
Tipografija: Miloš Ćirić

Fotografije:
Branislav Nikolić, Beograd

Fotokopiranje:
Biro na Cvetnom trgu, Beograd.

СУСРЕТ ПРЕ 16 ГОДИНА

Београд, понедељак 26. март 1984
Број 9.

Стјепан Филеки: Писмо "Бегот",
хирилица, 1981.

Повод за овај напис везан је уз фокусирану тему овогодешњег КОНТАКТА-ТИПОГРАФИЈУ, а конкретно, за начин употребе и типографска решења у једном делу опуса арх. Слободана Машића. Но, свака формална анализа изгубила би смисао уколико није подржана неким објективним разлозима који су провоцирали, да не кажем инспирисали аутора да проблему графичког обликовања приступи на начин како се то може видети на изложби.

Основна функција графичког обликовања у медијима гутенбергових праунука јесте утемељивање одређених принципа читљивости помоћу којих информације, поруке и значења стижу до свога циља. У ситуацији када је прилики и емитовање информација неометано, графичко обликовање тежи да створи чврсту и неутралну структуру која се ослања на класичне начине компоновања, желећи да позивањем на традицију обезбеди поверење у садржај. Али, у ситуацији када је комуникација већ лишена уобичајеног поступка континуираног информисања и аргументованог указивања на одређене појаве и кретања у друштвеној стварности, јавља

се потреба да се сломије клиширана структура обликовања која умртвљује нашу позорност према значењу догађаја који се обрађују. Шта се тада дешава? Да би садржај функционисао на нивоу значења које носи, графичко обликовање се из неутралне позадине пребације у први план и, разбијајући традиционалну визуелну структуру, скрене позорност на себе, истовремено указујући и на важност садржаја. Путем логотипа, слике, знака или визуелног симбола, одвија се једна динамична, дво- смерна комуникација - према унутрашњем садржају и према стварности чији је одјек у том садржају ложиран.

Пример деловања арх. Слободана Машића на плану графичког обликовања и употребе типографије, неодојиво је повезан са захтевом предмета обликовања да свој садржај пројектује кроз призму нових, динамичних типографских, сликовних, знаковних и симболичких решења. Јер, Слободан Машић се увек појављује тамо где се, или започиње спровођење новог информативног концепта (СУСРЕТ), или се пак раскида са традицијом да би се указало на неке нове садржаје (плакати за АТЕЉЕ 212).

Изложбени експонати, насловне стране омладинског листа СУСРЕТ илуструју, како принцип разарања класичног поимања графичког обликовања листа,

тако и стварања нове функционалности, примерене новој функцији омладинске штампе у веном краткотрајном лету.

Лист СУСРЕТ Слободан Машић је радио 1968 и 1969, дакле у време које је познато по својим бурама и контраверзама и на друштвеном и на уметничком плану. СУСРЕТ се продавао по цени од 1-ног динара. За СУСРЕТ су карактеристични дуплекси, јасно црна слова у насловима, ломови речи на слојеве, умножавање елемената и увек присутно радознало око једног новог човека.

Стога је веома тешко говорити о типографији изложених експоната одвојено, а да се не узме у обзир веза са сликом, знаком и садржајем уопште. Но, очигледно је веома висока улога типографије у структури листа

што говори о једном јасно развијеном систему који је доследно спровођен из броја у број. Покушају у најкраћем да и ја своја размишљања о Машићевим "сусретима" из 1968 и 1969 систематизујем под једним заједничким насловом:

СУСРЕТ СА ХАОСОМ У ФУНКЦИЈИ НОВОГА РЕДА, ИЛИ ОДБРАНА ОД НЕЖЕЉЕНЕ РАДОЗНАЛОСТИ

- Слова у заглављу журе кроз простор у сусрет публици одређених способности, публици која је посвећено радознала да сазна шта се крије иза драматике насловне стране
- Гроздови типографских знакова наглашавају драматику
- Јасни црни наслови потенцирају важност тема
- Ломови речи на слојеве подстичу радознале и одбијају треме, а нарочито бирократске умове
- Текстови штампани преко фотографије, одбрана су од нежељене радозналости
- Типографско груписање у киве, готово биолошке форме указује на актуелну проблематику
- Употреба типографије писаће машине ствара везу са праксом, добром и лошом.

Све скупа, разбијени клише монотоније уступио је место једном, наизглед хаотичном принципу распоређивања елемената, уствари уступио је место новом реду, једној комп-

ликованијој структури која је богатија значењима и симболима и која је намењена једном новом човеку и информативном поретку.

Примерак број:

Славко Тимотијевић

Типографија: Милош Ђирић
Фотографија: Бранислав Николић

Фотокопирање:
Биро на Цветном тргу, Београд.

KONTAKT '84 TIPOGRAFIJA 10

9. izložba jugoslovenskog
grafičkog dizajna,
19—28. marta 1984.

Galerija Grafički kolektiv,
Beograd, Obilićev venac 27
Otvoreno 10—14 18—21 čas.

Permanent Headline licht
Tipografija: Miloš Ćirić

Fotografije:
Branislav Nikolić, Beograd.
Branislav Nikolić
Fotokopiranje:
Biro na Cvetnom trgu, Beograd.

Beograd, utorak 27. mart 1984.
Broj 10.

Slobodan Mašić
Slobodan Mašić
Primerak broj: 18/50

O AUTOBUSU, SLOVIMA I SMRADU

Dragi prijatelji,
ovo moje pismo nastalo je za
vreme jedne autobuske vožnje
između Slavije i Kalemegdana,
u podne, kada autobus nije bio
ni prazan, ni pun, i kada su
ljudi nosili na sebi više
zinske odeće nego što bi se
moglo očekivati u ovim martov-
skim danima. Kao na pokretnoj
slici, u zaobljenim prozorima

autobusa gradski pejsaž je
odlazio unazad otkrivajući mi
značenje reči imena radnji sa
njihove naopake strane. Prvo
se u vidnom polju pojavljiva-
lo zadnje slovo, prvo je bilo
zadnje. Pokušavao sam da
brzinom kretanja autobusa
čitam tako nova zvučenja reči.
Njihovo značenje mi je bilo
nepoznato, bile su to neke
reči koje nikada nisam čuo i
prema kojima nisam mogao da
imam bilo kakav odnos. Jezik
na kome su one postojale nije
mi bio poznat. Neke su se
teško izgovarale i posle neko-
liko uzaludnih pokušaja da se
tačno izgovore. Jezik se lomio
mada je njihovu redovnu egzis-
tenciju lako i bez ikakvog
napora izgovarao. Uvek sam mi-
slilo da možda nije bitno šta
je na prvom mestu a šta na
drugom u nizanju glasova u re-
čima moga jezika. Ispostavilo
se da je ta struktura redosle-
da glasova u rečima nešto što

se da za svaki jezik očekivati.
U jednom jeziku iza jednoga
glasa da se najčešće očekivati
jedan drugi glas, u drugom
jeziku da se očekivati neki
drugi redosled. Ne znam šta je
uzrokovalo i da li je uopšte
bilo šta uzrokovalo tu speci-
fičnu očekivanost redosleda
glasova karakterističnih za
svaki poseban jezik. Možda su
ptice u polju dale tu prenatricu
ljudskog govora, ili možda
ribe u vodi, dok je još čovek
bio biće okeana. I dok je auto-
bus gradio između dva zaustav-
ljanja na semaforima, i dok su
ljudi kabasto odeveni pokušavali
da hitro udju i izađu iz
jedne tako smešne sprave kao

što je autobus, čas izigravaju-
ći svežu hranu koja ulazi na
usta, čas opet izigravajući iz-
met koji ispada iz analnog ot-
vora, osetio sam da između
neidentifikovanih reči koje mi
promiču ispred očiju i moga
biološkog bića postoje i neke
druge relacije, koje nisu is-
ključivo rezultat vizuelne per-
cepcije, niti rezultat mojih
sposobnosti da prepoznam njihov
značenjski sloj. U mojim ustima
se dešavala jedna čudna stvar,
neki od likova ili znakova koji
su predamnom promicali u pravcu
Slavije izazivali su u mojoj
usnoj duplji osećanje prijatno-
sti isopljenog šćećera, blagog
ukusa dimljenog mesa, ili opo-
rog okusa crnog vina. Ne, nisam

gledao u izloge, niti sam video
ljudje zavaljene u udobna sto-
licama malih restorana pored
kojih je prolazio autobus (tak-
vih restorana nije ni bilo u
ovom delu grada, a i da ih je
bilo, ništa se od toga ne bi
moglo videti, jer je prijavšti-
na prozorskih stakala sprečava-
la bilo kakav pogled sa druge
strane). Izgleda da je u meni
postojalo već jedno sećanje da
se iza određenog lika slova

skriva jedna od egzistencijal-
nih prijatnosti bilo da je ta
prijatnost slatka, ili slana,
topla i meka, hladna i teška.
Programirani gradskim iskustvom
mi prepoznavamo u magnoventu
svoj biološki odnos prema liku
svakog pojedinog gradskog nazi-

va. Verovatno u drugoj sredini,
koja ima drugu znakovnu sredi-
nu, više nismo u stanju da
reagujemo svim svojim osetili-
ma na vizuelne podsticaje.

Tamo se osećamo kao stranci,
što stvarno i jesmo. Tamo samo
vidimo. Ako smo i to u stanju
da učinimo. Naše je telo tamo
slepo, mada naše oči sve vide.
I dok sam kod Kalemegdana
izlazio iz autobusa, osetio
sam za sobom neprijatan i
ustajali miris jednoga smrada
koji se razvija u zatvorenom
prostoru. I postao sam svestan
činjenice da do malopre, dok
sam bio u njemu, ja taj miris
nisam ni osećao.

KONTAKT '84

tipografija

11

9. izložba jugoslovenskog grafičkog dizajna, 19 - 28. marta 1984.

Galerija Grafički kolektiv, 11000 Beograd, Obilićev venac 27.

Bilten broj 11. Beograd, sreda 28. marta 1984.

Selekcija:
SLOBODAN MAŠIĆ

Perenc BARAT, Novi Sad

- DaNS, časopis.
- NOVOSADSKO POZORIŠTE, pozorišni program.

Miloš BOBIĆ, Beograd

- Grafička identifikacija Centra CAPPs: znak, poslovno pismo, plakat i fascikla.
- SLOVENIJAŠPORT: znak, poslovno pismo.
- TELEVISION BELGRADE, šaukarton.
- DESIGN GB STUDIA, fascikla.
- KOMUNIKACIJE, glava časopisa.
- Zavod za izgradnju grada Beograda METRO 85, publikacija.
- THE SERBIAN SHORT STORY, omot knjige, 1982.
- MIRIS POLJSKOG CVETA, plakat.
- PAVILJON 6, plakat.

Željko BORČIĆ, Zagreb

- DIE LEDO STORY, publikacija.
- PORTOPOLIO, katalog.
- TOMASO CHECHINI, omot za ploču.

Galerija Grafički kolektiv

Bilten broj 1 / Pozivnica
Tekst i tipografijas Miloš ĆIRIĆ.

Edvard ČEHOVIN, Beograd

- FOD RAZNO, poslovno pismo i banderola.
- HOTKISS, logotip.
- PKB BANKA, logotip.
- PKB AGROINŽENERING, prospekt.

Nenad ČONKIĆ, Beograd (posthumno)

- Najavna špica DNEVNIKA i VESTI Televizije Beograd, ćirilica i latinica.
- TV LOGOTIP, RTB 122, kajron IV polucrni 60 pt, Lithoset Beograd.

Miloš ĆIRIĆ, Beograd

- DEVOJAČKO PISMO, verzal, ćirilica i latinica, 1969.
- VOJNIČKO PISMO, verzal, ćirilica, 1975.
- BEOGRADSKO PISMO, verzal, ćirilica i latinica, 1982.

Ratomir DIMITRIJEVIĆ, Beograd

- Serija oglasa i publikacija plasmana knjiga, PROSVETA, Beograd.

Stjepan FILEKI, Beograd

- Moderna galerija, LIKOVNI SUSRET, Subotica, firma u metalu.
- Spomen ploča arh. Reichel Perenc, Subotica, metal.
- Pismo SUBOTICA, verzal, latinica.

- Pismo POLITIKA M 1500, ćirilica, Letraset London.

.....
Mile GROZDANIĆ, Beograd

- ARALICA, Galerija SANU, Beograd, izložbene novine, 1984.
- 3+4 B, časopis studenata istorije umetnosti.
- LJUBA POPOVIĆ, časopis GRADAC 42,43.
- SREMSKOMITROVAČKI SALON 1980,1981,1983, katalozi.
- BRANKO MILJUŠ, katalog.
- KONJOVIĆ, katalog VII postavke.
- NIĆA POPOVIĆ, katalog za izložbu u Berlinu 1977.
- DOM KULTURE SREMSKE MITROVICE, katalog idejnih arhitektonskih projekata.
- Galerija OLGA PETROV, Pančevo: pozivnice za izložbe.
- GALERIJA GRAFIČKI KOLEKTIV, pozivnice za izložbe.
- 73-rd ANNUALL WORLD DENTAL CONGRESS OF THE FEDERATION DENTAIRE INTERNATIONALE 1985, poslovno pismo.

.....
Sanja IVEKOVIC, Zagreb

- NJEMAČKO HRVATSKI ILI SRPSKI RJEČNIK, omet knjige.
- HRVATSKO I SRPSKO - ENGLJSKI ENCIKLOPEDIJSKI RJEČNIK, omet knjige.

.....
László KAPITÁNY, Novi Sad

- ÉN IS ÉLTEM, knjiga.

КОНТАКТ'84
ТИПОГРАФИЈА

ДНЕВНИ
БИЛТЕН ИЗЛОЖБЕ,
ПРИМЕРАК
50.00 ДИНАРА

ПОРУЧИТЕ
ВЕГ ДАНАС
КОМПЛЕТ
БИЛТЕНА
ПОВЕЗАНИХ
ОД 11 БРОЈЕВА,
500.00 ДИНАРА

КОНТАКТ'84 * типографија * 11 * Каталог изложбе

.....
Janez KOŽELJ, Ljubljana

- Pet knjiga Knjižnice revolucionarne teorije; art direktor plakata Karl Marx.

.....
Janez KOŽELJ, Miljenko LICUL i Ranko NOVAK, Ljubljana

- Materijal za 9. kongres ZKS.
- Materijal za 10. kongres ZSS.

.....
Janez KOŽELJ, Miljenko LICUL, Saša MKCHTIG i Ranko NOVAK, Ljubljana

- EVOLUTION TREE, plakat.

.....
Bogdan KRŠIĆ, Beograd

- Tipografije knjižnih strana.
- Serija najavnih špica Televizije Beograd, 1978.

.....
Miljenko LICUL, Ljubljana

- Sedam udžbenika za srednje škole u SRS.
- Mapa za DRŽAVNU ZALOŽBU Slovenije.
- Omotni papir za DZS.

.....
Slobodan MANOJLOVIĆ, Beograd

- TAČKA, tipografska knjiga.

.....
Saveta MAŠIĆ, Beograd

- MUZEJ POZORIŠNE UMETNOSTI SRBIJE, 14 pozivnica za izložbe.
- KONTAKT, 1972-1975, 4 pozivnice za izložbe.

.....
Slobodan i Saveta MAŠIĆ, Beograd

- BITEF 16, katalog.

.....
Slobodan MAŠIĆ, Beograd

- SUSRET, 1968/69, časopis, dvonedeljnik nove levice.

.....
Rajka MILOVIĆ, Beograd

- PROGRAMM DER WIRTSCHAFTLICHEN STABILISIERUNG, Jugoslawien: korice za knjigu.

.....
Miša NEDELJKOVIĆ, Novi Sad

- SELO OCA MOGA, knjiga.

Bilten broj 2.
Tekst i tipografijas Edvard ČEROVIN.

Bilten broj 3.
Tekst i tipografijas Slobodan MAŠIĆ.

Bilten broj 4.
Tekst i tipografijas Bogdan KRŠIĆ.

Bilten broj 5.
Tekst i tipografija: Dobrilo NIKOLIĆ.

Bilten broj 6.
Tekst i tipografija: Mile GRODANIĆ.

Bilten broj 7.
Tekst i tipografija: Miloš ŽBIBIĆ.

Branislav NIKOLIĆ, Beograd

- FIRME U BEOGRADU,
30 fotografija.

Dobrilo NIKOLIĆ, Beograd

- UMETNOST LEPENSKOG VIRA,
novine-plakat, 1983.
- SAVREMENO GRAFIČKO
OBLIKOVANJE U SRBIJI,
katalog-plakat, 1982.
- BIBLIOTEKA PROSVETA,
5 korica za knjige.
- Edicija UMETNOST NA TLU
JUGOSLAVIJE, 6 knjiga.

Ranko NOVAK, Ljubljana

- AVGUST ČERNIGOJ, katalog,
plakat i pozivnica.
- Plakat za ČKZ.
- SREČKO KOSOVEL, plakat.

Nenad NOVAČKOVIĆ, Beograd

- ALMIRA, znak i logotip.

Attila OSERNIK, Novi Sad

- HOMORITAS, knjiga.
- Poetry of the Letters,
knjiga.
- OBJEKAT 82, tipografija.
- LOPTA 82, tipografija.
- KÉPES IPJÚSÁG, plakat.

Aleksandar PAJVANČIĆ-ALEX,
Beograd

- 20. OKTOBARSKI SALON,
plakat.
- Ivo Eterović: SARAJEVO
S LJUBAVLJU, korice za
knjigu.
- KATALOG JUBILARNIH
ZLATNIKA I SREBRNJAKA,
Bor.
- Pismo ZLATARA MAJDANPEK,
latinica, 1978.
- Pismo VIDEO, ćirilica,
1980.

Zoran PAVLOVIĆ, Zagreb

- MUŠKE FANTAZIJE 1-4,
omot knjige.
- UVOD U KNJIŽEVNOST, omot
knjige.
- NAŠA KNJIGA, časopis.

Djordje RISTIĆ, Beograd

- SOPOČANSKA VIDJENJA,
projekat vizuelnog
identiteta.

Slobodan SELENIĆ,
Svetozarevo

- POTERA ZA PEJZAŽIMA,
kalendar 1984.

KONTAKT '84 * tipografija * 11 * Katalog izložbe

- Industrija kablova MOŠA
PIJADE, Svetozarevo,
prospekt.

Bálint SZOMBATHY, Novi Sad

- POETRY, NO MORE, knjiga.

Svetozar TOMIĆ, Novi Sad

- SPUNK 6 i 11, strip
magazin za mlade.
- MARVEL, strip broj 1.

ŽAMBERI, Novi Sad

- NOVI POSILI, plakat.

Djordje ŽIVKOVIĆ, Beograd

- Pismo GUDY-polucrni,
ćirilica, Letraset
London.

Plakat sa razgovora u ČKZ.
Tipografija: Miloš ŽBIBIĆ.

Selekcija:
MILE GROZDANIĆ

Ognjen ADAMOVIĆ, Beograd
- Tipografske varijacije.

Miroslav ANDJELKOVIĆ,
Beograd
- ŠKOLA SAMERHIL, naslovna
strana.

Rudolf PETER, Vršac
- Tipografske varijacije.

Nenad JANKOVIĆ, Beograd
- Zidni kalendar 1984.

Miodrag POPOVIĆ,
Gornji Milanovac
- Tipografske varijacije.

Mile RADIČEVIĆ, Niš
- ULUFUDS, Ogranak u Nišu,
poslovno pismo.

Tode RAPAJIĆ, Beograd
- JUGODRVO, katalog.

Zoran STANKOVIĆ, Beograd
- Brecht: MAJKA HRABROST,
naslovna strana.

Svetozar VUJIČIĆ, Beograd
- Njegoš: GORSKI VIJENAC,
omot za knjigu.
- Markes: STO GODINA
SAMOĆE, omot za knjigu.

Selekcija:
BOGDAN KRŠIĆ

STUDENTSKI PROGRAM

Izbor radova studenata
III godine, atelje Grafika
knjige, Katedra grafike
Fakulteta primenjenih
umetnosti u Beogradu.

- Vežbe iz tipografije,
1978 - 1984.

KONTAKT '84 tipografija

Grafički dizajn

Bilten broj 8.
Tekst: Jela DENEGERI, tipografija:
Miloš ĆIRIĆ.

KONTAKT '84 TIPOGRAFIJA

Bilten broj 9.
Tekst: Slavka TIMOTIJEVIĆ,
tipografija: Miloš ĆIRIĆ.

KONTAKT '84 TIPOGRAFIJA 10

Bilten broj 10.
Tekst: Slobodan MAŠIĆ, fotografija:
Branislav NIKOLIĆ, tipografija:
Miloš ĆIRIĆ.

Saradnici

Organizacioni odbor:
prof. Bogdan KRŠIĆ,
arh. Slobodan MAŠIĆ,
prof. Miloš ĆIRIĆ.

Kustos Galerije Grafičkog
kolektiva: Ljiljana ĆINKUL.

Selektori Kontakta '84:
Slobodan MAŠIĆ, Beograd,
Mile GROZDANIĆ, Beograd,
Bogdan KRŠIĆ, Beograd.

Selektori - saradnici:
Stane BERNIK, Ljubljana,
Perenc BARAT, Novi Sad,
Zoran PAVLOVIĆ, Zagreb.

Fotografi Kontakta '84:
Ivo BTEROVIĆ, Beograd,
Branislav NIKOLIĆ, Beograd.

Firma na Galeriji
za izložbu Kontakt '84:
Eduard ĆERHOVIN, Beograd.

Tehnička realizacija
izložbe:
Aleksandar ZEKOVIĆ.

Učesnici u razgovorima
22. marta 1984:
Uvodna reč: Slobodan MAŠIĆ;
Miloš BOBIĆ, Miloš ĆIRIĆ,
Bogdan KRŠIĆ, Dobrilo
NIKOLIĆ, Djordje RISTIĆ i
gosti u razgovorima.

Fotokopiranje biltena:
Tomislav JEVTIĆ, Biro na
Cvetnom trgu, Beograd,
Njegoševa 11.

Bilten broj 11.
ITC AMERICAN TYPEWRITER,
MEDIUM, CONDENSED.
Tipografija: Miloš Ćirić.

Dovidjenja na Kontaktu '85

KONTAKT '84 * tipografija * 11 * Katalog izložbe

4

KONTAKT '84 tipografija

9. izložba jugoslovenskog
grafičkog dizajna, 3.-10. april
II postavka

Beograd, utorak 3. april 1984.
Bilten broj 12.

POZIVNICA

Galerija L, u Industriji
mašina IVO LOLA RIBAR,
i Organizacioni odbor
izložbe KONTAKT '84,
pozivaju Vas na otvaranje
II postavke 9. izložbe
jugoslovenskog grafičkog
dizajna, utorak 3. aprila
1984. godine, u 13 časova,
u Galeriji L.

IZLOZBU CE OTVORITI:

Aleksandar MARKOVIĆ,
predsednik Akcione konferen-
cije Saveza sindikata IM ILR
i prof. Stjepan FILEKI,
dekan Fakulteta primenjenih
umetnosti u Beogradu.

KONTAKT '84 tipografija

Izložbe Kontakta prikazuju
godišnji pregled najboljih
autorskih ostvarenja u
našoj zemlji. Ove godine
Organizacioni odbor izlož-
be odlučio se da prikaže
razvoj i domete tipografije
u Jugoslaviji, preko autor-
skih projekata slovnih zna-
kova ili grafičkog obliko-
vanja postojećeg tipografije,
u svim oblicima grafičkog
izraza i za sve potrebe
društvenog života i proiz-
vodnog rada.

Organizacioni odbor:
prof. Bogdan KRŠIĆ,
arh. Slobodan MAŠIĆ,
prof. Miloš ĆIRIĆ.

Selektori Kontakta '84:
Slobodan MAŠIĆ, Beograd,
Mile GROZDANIĆ, Beograd,
Bogdan KRŠIĆ, Beograd,
Stane BERNIK, Ljubljana,
Ferenc BARAT, Novi Sad,
Zoran PAVLOVIĆ, Zagreb.

Potekopiranje:
BIRO NA CVETNOM TRGU, Beograd

galerija L

GALERIJA L, otvorena oktobra
1983, izložbom "I oktobarski
salon LOLA";

IVO LOLA RIBAR
INDUSTRIJA MAŠINA BEOGRAD

Galerija L, BHS: 46,58,511.

KONTAKT '84 U GALERIJI L

Grupa dizajnera Industrije
"Ivo Lola Ribar", okupljenih
oko Galerije L, predložila
je predstavnicima fabrike
da se ovogodišnja izložba
Kontakt '84 prenese u celosti
u Galeriju L. U tim razgovo-
rima otišlo se mnogo dalje:
da se izložbe Kontakta sva-
ke godine organizuju i u
Galeriji L; da se ova jedin-
stvena likovna manifestacija
i finansijski pomogne od
strane IM ILR, i da se sva-
ke godine organizuju razgo-
vori, na samoj izložbi, kako
bi se ova materija približi-
la radnicima Industrije ma-
šina "Ivo Lola Ribar".

Industrija mašina "Ivo Lola Ribar",
Beograd.

Sa svoje strane, Organizacio-
ni odbor Kontakta '84 u ovoj
saradnji vidi najbolju rea-
lizaciju svoga Programa rada,
PRVI PUT U INDUSTRIJI i
predlaže temu za prvi razgo-
vor u ovoj godini: GRAFIČKI
DIZAJN U INDUSTRIJI METALA.

U razgovorima će učestvovati:
Jerko DENEGRİ, istoričar umet-
nosti; Bogdan TIRNANIĆ, pub-
licist; Edvard ČEHOVIN, dipl.
slikar-grafičar; Slavke TI-
MOTIJEVIĆ, istoričar umetno-
sti; prof. Stjepan FILEKI,
akad. slikar-grafičar; Veli-
sav TOMOVIĆ, umetn. fotograf;
prof. Bogoljub TEOPANOVIĆ,
akad. vajar; arh. Slobodan
MAŠIĆ, graf. dizajner; prof.
Bogdan KRŠIĆ, akad. slikar-
grafičar; prof. Miloš ĆIRIĆ,
akad. slikar-grafičar.

AUTORI RADOVA:

Ferenc BARAT, Novi Sad
Miloš BOBIĆ, Beograd
Željko BORČIĆ, Zagreb
Edvard Čehovin, Beograd
Nenad Čonkić, Beograd
Miloš ĆIRIĆ, Beograd
Ratomir DIMITRIJEVIĆ, Bgd
Stjepan FILEKI, Beograd
Mile GROZDANIĆ, Beograd
Sanja IVEKOVIĆ, Zagreb
László KAPITÁNY, Novi Sad
Janez KOŽELJ, Ljubljana
Miljenko LICUL, Ljubljana
Ranko NOVAK, Ljubljana
Saša MÄCHTIG, Ljubljana
Bogdan KRŠIĆ, Beograd
Slobodan MANOJLOVIĆ, Bgd
Saveta MAŠIĆ, Beograd
Slobodan MAŠIĆ, Beograd
Rajka MILOVIĆ, Beograd
Miša NEDELJKOVIĆ, Novi Sad
Branislav NIKOLIĆ, Beograd
Dobrilo NIKOLIĆ, Beograd
Nenad NOVAKOV, Beograd
Attila OSERNIK, Novi Sad
A. PAJVANČIĆ-ALEX, Beograd
Zoran PAVLOVIĆ, Zagreb
Djordje RISTIĆ, Beograd
Sl. SELENIĆ, Svetozarevo
Ognjen ADAMOVIĆ, Beograd
Miroslav ANĐELKOVIĆ, Bgd
Rudolf PETER, Vršac
Nenad JANKOVIĆ, Beograd
Miedrag POPOVIĆ, G. Milanovac
Mile RADIČEVIĆ, Niš
Tode RAPAJIĆ, Beograd
Zoran STANKOVIĆ, Beograd
Svetozar VUJIĆIĆ, Beograd

STUDENTSKI PROGRAM

Prof. Bogdan KRŠIĆ: izbor
radova studenata III godine,
atelje Grafika knjige,
Katedra grafike Fakulteta
primenjenih umetnosti u
Beogradu; vežbe iz tipo-
grafije 1978-1984.

Urednik Galerije L:
Milenko MALIŠ,
kustos Muzeja IM ILR.

Postavka izložbe:
Slobodan MANOJLOVIĆ, IM ILR,
Gojko BOŠNJAK, IM ILR.

Bilten priredio: Miloš ĆIRIĆ.

KONTAKT

KONTAKT'84 TIPOGRAFIJA

9. izložba jugoslovenskog grafičkog dizajna

Kontakt'84 tipografija i galerija

II postavka 3-10. 1984.

Bilten 13

Beograd, utorak, 10. april 1984.

KONTAKT'84 TIPOGRAFIJA

 INDUSTRIJA MAŠINA IVO LOLA RIBAR

i galerija pozivaju Vas na

RAZGOVOR O DIZAJNU

*utorak, 10. aprila 1984.
u 13 časova*

Uvodna reč:

Slobodan Mašić

U razgovoru učestvuju:

Jerko DENEGRI, istoričar umetnosti,
Bogdan TIRNANIĆ, publicist,
Edvard ČEHOVIN, dipl. slikar-grafičar,
Slavko TIMOTIJEVIĆ, istoričar umetnosti,
prof. Stjepan FILEKI, akad. slikar-grafičar,
Velisav TOMOVIĆ, umetnički fotograf,
prof. Bogoljub TEOPANOVIĆ, akad. vajar,
arh. Saveta MAŠIĆ, arh. Miloš BOBIĆ,
prof. Bogdan KRŠIĆ, akad. slikar-grafičar,
prof. Miloš ĆIRIĆ, akad. slikar-grafičar,
arh. Slobodan MAŠIĆ, grafički dizajner

i radnici Industrije mašina "Ivo Lola Ribar".

6 pitanja o dizajnu

arh. Slobodan Mašić

ŠTA JE DIZAJN?
KO SU LJUDI KOJI PRAVE DIZAJN?
KAKO NASTAJE DIZAJN?
GDE JE MESTO DIZAJNA?
SMISAO DIZAJNA?
ČEMU DIZAJN?

Nalazimo se u Industriji mašina "Ivo Lola Ribar". Kada kažem mi, onda to govorim u ime grupe mojih prijatelja koji se bave dizajnom. Nasuprot nas u ovome razgovoru učestvuju ljudi koji su zaposleni u ovoj fabrici na poslovima koji su vezani za dizajn. Ovaj razgovor, kako ga ja shvatan, ima za cilj da postavi pitanja o mestu i ulozi dizajna u ovoj fabrici. Ja spadam u one koji veruju da pravo postavljeno pitanje mnogo više znači nego prividno ispravan odgovor na krivo postavljeno pitanje.

Prvo pitanje glasi: ŠTA JE, ZAPRAVO, DIZAJN?

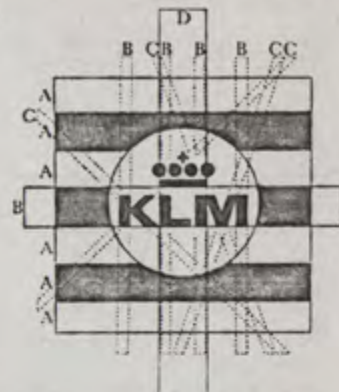
Postavljeno je do sada bezbroj puta, bilo kao uvodna rečenica u nekoj knjizi, bilo kao moto važnih međunarodnih skupova posvećenih unapređenju dizajna. Neki od poznatih svetskih autoriteta insistiraju da je dizajn sve što je čovek duhovnim procesom zamislio a materijalnim dejstvima ostvario. Neki medju njima smatraju da je i dobra Mocartova muzika izuzetan dizajn, mada se ona, kao materijalna realizacija može samo u jednom trenu čuti, da bi potom još neko vreme odzvanjala u čovekovom uhu. Ali ona ima sve pretpostavke koje mora ispunjavati svaki dizajn. Ona je pre svega zamisao, ideja, zatim ima svoju realizaciju, koja se dešava u ljudskom okruženju, i izaziva procese koji se u tom okruženju uspostavljaju. Te iste pretpostavke ispunjava i dizajn svake mašine koja nosi oznaku ILR.

Miloš Ćirić: elementi ideje zaštitaog znaka 1) Dunav, 2) film, 3) Dunav film, Beograd, 1979.

Drugo pitanje: KO SU LJUDI KOJI PRAVE DIZAJN?

Ovo pitanje se postavlja na mnogim mestima, a odgovor, koji ponekad dobijamo, može nas iznenaditi: svi ljudi koji učestvuju u proizvodnji su dizajneri. Sa različitim stepenom učestvovanja. I sa različitim svešću o svome učešću. Ali postoje i specijalisti koji su obrazovani da imaju svest o koordinaciji svih pojedinačnih međuzavisnosti koje određuju karakter jednog proizvoda. Njihova je uloga da spajaju sve, ponekad i protivrečne procese i da ih dovede do harmoničnog odnosa. Ako je Mocartova muzika dizajn, onda je dizajner dirigent, koji

Grb grada Beograda 1906, 1931 (Dj.A.Kam) i 1963. (Dj.A.Kam).

omogućuje njeno skladno izvodjenje. Da li se bez njega može? Jedan dobar orkestar može bez određenog broja instrumentalnih solista, ali bez dirigenta ne može. Imao sam prilike da slušam jedan takav orkestar, koji je negovao uspomenu na svoga preminulog dirigenta, svirajući bez čoveka sa dirigentskom palicom. Svi članovi orkestra postigli su takav stepen usaglašenog sadejstva da im dirigent nije bio potreban. Ali oni su na taj način mogli da izvode samo dela koja je preminuli dirigent zasnovao. Bez dizajnera fabrika bi mogla da proizvodi samo mašine koje je već ranije proizvela. Mašine koje bi danas izlazile iz tvornica bez dejstva dizajnera jesu koncerti bez dirigenata.

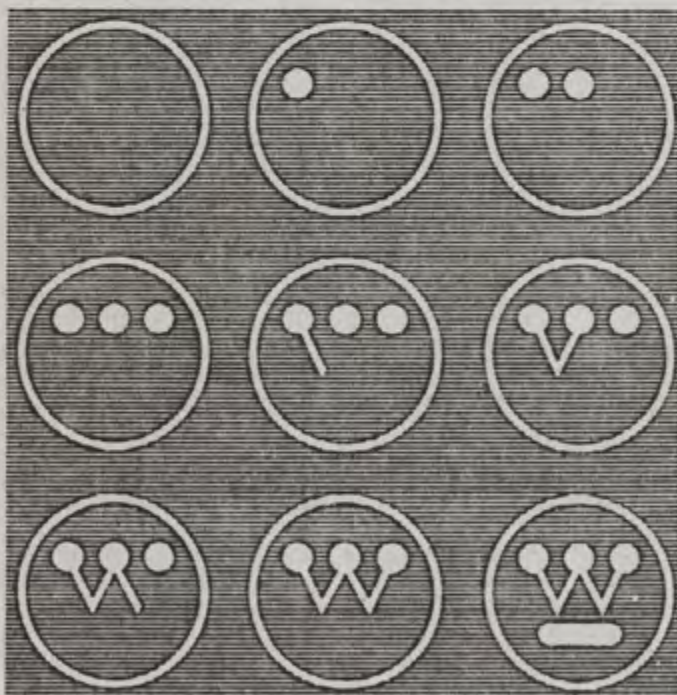

Pepsi-Cola modernizacija (redisajna) znaka, 1898, 1905, 1906, 1950, 1962, 1969 i 1973.

KLM Royal Dutch Airlines modernizacija (redisajna) znaka.

Treće pitanje glasi: KAKO NASTAJE DIZAJN?

Dizajn nastaje na razne načine i na različitim mestima. Stotina hiljada ljudi danas, u 13.00 časova, dizajnira u Jugoslaviji jedan od proizvoda. Nastaju mašine, plakate, cipele, knjige, nameštaj, viljuške, puške, brodovi i kamioni. Pre svakog takvog proizvoda postoji nacrt, iza svakog takvog nacrtu stoji čovek, dizajner. Između hiljade proizvoda koji su dizajnirani svakoga dana, nastaju i oni koji su izuzetni. Takvih je malo. Tek po koji! Zatim nastaju oni koji su korektni. Leva cipela je leva cipela! Zadovoljava! Desna cipela je desna! Zadovoljava! U jugoslovenskoj industriji njih ima priličan broj. Zatim nastaju oni proizvodi koji u celosti ne zadovoljavaju. Nastaju stolice u kojima se ne može sedeti, mašine koje nikada neće biti puštene u pogon, vozila koja su u neprestanom kvaru, noževi koji ne mogu da seku, dečje igračke koje kod dece izazivaju stresove, grade se stanovi koji nisu dostojni ljudi. Tako nastaje proizvodnja koja eksploatiše ljudsko neznanje i bedu. Proizvodnja bez dizajna, ili proizvodnja sa dizajnom koji je plaćen da proizvede jednu veliku obmanu. Ali kao i svaka obmana ona ima kratko dejstvo. Ona se na kraju uvek otkrije kao obmana.

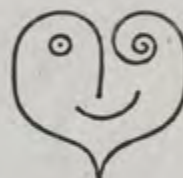
Pelikani: modernizacija (redizajn) znaka, 1878, 1886, 1910, 1922, 1938 i 1952.

Westinghouse; dizajneri: Eliot Noyes i Paul Rand. Serija oblika znaka za isti znak.

Četvrto pitanje: GDE JE MESTO DIZAJNA?

Sticajem okolnosti mesto dizajna i dizajnera je u proizvodnji. Njihova funkcija je vezana za proizvodne organizacije. Ali kao što jedan orkestar bez ljudskog uha koje sluša ne ispunjava svrhu svoga postojanja, tako ni dizajn ni dizajneri ne ispunjavaju svrhu svoga postojanja bez onih ljudi kojima je proizvod namenjen.

Miloš Čirid: unifikovanje zaštitnih znakova (kućni stil); RO "Zlatni rat", Bel. 1970; Radiotehničke plaše RO "Zlatni rat", 1980; Druga bračka tiskara (2.B7) RO "Zlatni rat", 1979.

Mesto dizajna nije mesto koje svoju svrhu nalazi isključivo u proizvodnji, niti u prometu. Dizajn se nalazi u svom punom ostvarenju tek kada je korisnik priključio aparat na energetski izvor. Tek uključen i upotrebljen na racionalan način jedan predmet ima potvrdu svoga dizajna. Ali sticajem okolnosti dizajner je plaćen u radnoj organizaciji, tu on ima svoj topli obrok, plaćen prevoz, svoje penziono i zdravstveno osiguranje, svoj godišnji odmor. Ali on ne radi, ili barem ne bi trebalo da radi, sa isključivom svešću da je član radnog kolektiva koji proizvodi određeni predmet. Ako je u pitanju cipela, on mora da misli pre svega na nogu na koju će se ona navući. A ne na nogu svoga šefa! Mesto dizajnera je, dakle, mesto koje se ne nalazi samo za crtačim stolom ili u proizvodnoj hali, ne samo na tržištu njegovog proizvoda, nego i iza toga istog tržišta. Dizajner radi u stanu svakog korisnika svoga dizajna. On je ona spona koja svojima stvaralačkim interesom povezuje sferu potrošnje u jedinstveni fenomen života čoveka industrijske epohe. Koji i proizvodi i troši u isto vreme iste proizvode u jednom jedinom interesu da svoj kratki boravak u životu provede na način koji je dostojan njegovih dubokih emocionalnih treptaja, kojima se odvojio od mrtve materije. Dizajna koji nema tu svest o pripadanju životu svetlu, već koji proizvodi mrtve i opasne predmete, jeste mrtvi dizajn. Dizajn obmane i laži.

Peto pitanje: PUNI SMISAO DIZAJNA?

Razlog ovom pitanju se nalazi u činjenici da je i dizajn, kao čovekova delatnost podložan aljkavim realizacijama. Nepotpunim i lažnim. Dizajn osvaja prostore čovekove okoline povećavajući količinu veštačke prirode oko čoveka. Mašine koje izlaze iz fabričkog kruga ILR ustvari su veštački predmeti jedne buduće veštačke čovekove okoline. One nisu prirodni oblici. Ali čovek ima svoju biološku prirodu, ima svest o svome poreklu, ima sećanje na svoju prošlost. Čovek ima osećanje istorije, svoje istorije, taj osećaj nema ni jedno drugo živo biće na našoj planeti. Mašina kao veštački artefakt nema sopstveno sećanje. Ona nema prošlost, ni budućnost. Ali dizajner ima sliku prošlosti u svojoj memoriji, i ta slika je projektovana na ekranima budućnosti. Puni smisao dizajna može da ostvari samo u istovremenim projekcijama prošlih oblika istih funkcija rada mašina, i u predosećanju budućih funkcija novih strojeva. Mašina nije u stanju da panti prošlost mašina koje su joj prethodile, ali je u stanju da u novim oblicima sadrži tragove prethodnih oblika i dejstava. Ona ne panti, ali se na neki svoj poseban način seća.

Miloš Ćirić: unificiranje zaštitnih znakova (kućni stil); Univerzitet umetnosti u Beogradu, 1966; Fond za izdavačku delatnost Univerziteta umetnosti, 1979; Sunreti studenata, nastavnika i saradnika Univerziteta umetnosti, 1984.

I konačno, šesto pitanje: ČEMU DIZAJN?

Čitava istorija čovekove praktične delatnosti, sva njegova duhovna opredeljenja zasnovana su na prepoznavanju. Velikim brojem ponavljanja čovek stiče sposobnost da nešto učini i po prvi put, a da pritom ne ugrožava svoje sopstveno biće. Čovek je u stanju da po prvi put upotrebi neki predmet, neki mehanizam, koga ranije nikada nije video, jer taj predmet u sebi sadrži neko sećanje na predmet slične svrhe koji smo već ranije upotrebili. Čovek panti upotrebu ranijih predmeta i ovladava jednim procesom korišćenja koji postaje delom njegovog ljudskog ponašanja. Dizajn je, pored ostalog, i ovladavanje svešću o promenama kojima su podložne pojedine funkcije predmeta kojima se koristimo. Naša biološka stvarnost, pokreti ruku, kretanje oka, naši prati, nagibi tela, osećanje stabilnosti, već pante u svojim genetskim kodovima upotrebu predmeta. Čovekovo osećanje reda kao osvajanje mogućnosti da se njegovo telo produži i umnogostruči (u pogledu brzine, okretnosti, sposobnosti da čuje, sposobnosti da vidi, da oseti) uvode jedan čovekov red u konstrukciju predmeta koji nas okružuju. Čovekova sredina, to jedinstvo čovekovog tela sa drugim ljudskim telima povezanim praznim i izgradjenim međuprostorom u kome se odvijaju složene ljudske funkcije i u kojima učestvuje celokupno ljudsko iskustvo, jeste to polje u kome se ispoljava dizajn. Dizajn kao sudbina čovekova u kome on mora da prevlada sva svoja ograničenja vezana za biološke, religiozne, ekonomske i ideološke zablude. I da u njemu oslobodi sve svoje kreativne potencijale. Da u njemu ostvari svoj vekovni san o slobodi i jednakosti svih ljudi, san o demokratiji.

Slobodan MAŠIĆ, Beograd, 7. april 1984.

Slobodan Mašić

Bilten priredio:
Miloš ĆIRIĆ; pismo: TIMES NEW ROMAN.

Fotokopiranje:
BIRO NA CVETNOM TRGU, Beograd, Njegoševa 11.

London Transporti modernizacija (redizajna) znaka, 1907, 1911, 1915, 1933 i 1947.

КОНТАКТ'84

ТИПОГРАФИЈА

ДНЕВНИ
БИЛТЕН ИЗЛОЖБЕ,
● ПРИМЕРАК
50,00 ДИНАРА

● ПОРУЧИТЕ
ВЕЋ ДАНАС
КОМПЛЕТ
БИЛТЕНА
ПОВЕЗАНИХ
ОД 11 БРОЈЕВА,
500,00 ДИНАРА

1
1
1
1
1

KONTAKT '85 / 01

Kontejner *

10. izložba jugoslovenskog
grafičkog dizajna,
11 - 20. marta 1985.

Ponedjeljak, 11. mart 1985.

DIZAJN - DANAS I OVDJE

Simpatija me pokrenula da iz moje izolovanosti i bolesti ukazujem na neke potrebe i mogućnosti dizajna koji još nisu kod nas dovoljno uočeni ili ostvareni.

Savremeni dizajn je dete industrijskog društva. Njemu su potrebni novi tehnički i optički proresci koji su ekvivalentni elektronskom razvoju. U tome leže realne poteškoće naše nedovoljno razvijene tehnologije. Treba stvoriti materijalne i duhovne uslove za savremene potrebe.

Nije tehnika sve; naš dizajn nije dovoljno okrenut prema čoveku, ne prati njegovu dušu nego žuri putevima potrošačke groznice. Naš dizajn nema dovoljno prirodnih oblika i materijala.

Trebalo bi da naši dizajneri započnu borbu za svoje autohtone oblike. Postoji skandinavski dizajn, švedski, italijanski, japanski i drugi. Bilo bi vreme da se pobrinemo za - socijalistički dizajn.

Naši dizajneri poseduju znanje i maštu. Njihov prodor je moguć i potreban.

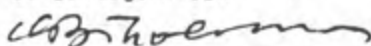
Ne mogu ovde i sada definisati biće dizajna. Za mene je u izvesnom smislu svaka umetnost primenjena: ikone u slubi božijoj, avioni za let u nebo.

Svaka umetnost treba da bude namenjena čoveku. Ako ona to nije - ona čoveku ne znači ništa.

Tradicionalna umetnost je u krizi. Dizajn je preuzeo mnoge vredne inspiracije velike avangarde koja je već sastavni deo istorije. Dizajn je danas i ovde.

G. Bihalji-Merin

Beograd, marta 1985.

K'85

Pozivnica

Dobro došli u Galeriju Grafički kolektiv u ponedjeljak 11. marta 1985. godine na 10. izložbu jugoslovenskog grafičkog dizajna.

K'85

10. izložba

Prva serija izložbi Kontakta održanaje od 1971-1977. godine, a druga se nastavlja od 1983. Sve dosadašnje izložbe finansirao je SIZ kulture Beograda preke programa Saveta Galerije Grafičkog kolektiva. Članovi organizacionog odbora: prof. Bogdan Kršić, arh. Slobodan Mašić i prof. Mileš Ćirić.

K'85 Container

Organizacioni odbor izložbe ukazuje ove godine na oblast grafičkog oblikovanja ambalaže, ali ne u projektu, štampi i sa sadržajima koji se pakuju, nego na kraju njenog funkcionalnog puta, kada se estetika izlaže u kontejneru!

K'85 Razgovori u GGK

Na izložbama Kontakta održani su javni razgovori: Kontakt'71 "Jugoslovenski grafički dizajn", Dom omladine Beograda; Kontakt'83 "Jugoslovenska stvarnost na naslovnim stranama jugoslovenskih dnevnih listova i na stranama malih oglasa", GGK; Kontakt'84 "Tipegrafija pred nama i eke nas", GGK.

Ambalaža u kontejneru

U četvrtak, 14. marta 1985, u 19 sati, održaće se razgovor u Galeriji Grafičkog kolektiva na temu "AMBALAZA U KONTEJNERU". Uvodna reč: arh. Slobodan Mašić.

Galerija Grafički kolektiv,
Beograd, Obilićev venac 27.
Otvoreno 10-14 / 18-21 čas.

K'85 izložba. Sa- mousluga

Paralelno sa opštim pregledom grafičkog dizajna u Jugoslaviji, Kontakt je prikazao i jednu užu oblast ili temu: kolerna jugoslovenska revijalna štampa; projekti slovnih znakova studenata Katedre grafike PPU; naslovnice strane i mali oglasi jugoslovenskih dnevnih listova; firme u Beogradu.

Ove godine tema je "Samousluga", sa presekom stanja ambalaže koju svakodnevno gledamo izloženu u samousluzi.

Kompleti biltena K'84

Bilteni "Kontakt'84 / tipegrafija", 13 brojeva, na 17 listova i 19 strana na višebojnim papirima, mogu se kupiti u GGK u povezanim kompletima po 500,00 dinara.

K'85 Dnevni bilteni

U dogovoru sa uglednim izlagačima i istoričarima umetnosti "Kontakt'85 / Kontejner" izlaziće kao dnevni bilten svakog dana tokom izložbe. Dnevni tiraži od 50 numerisanih i potpisanih primeraka biće svakog dana islozeni u GGK i predavani po 50,00 dinara. Poslednji broj biće katalog izložbe. Biltene će svakog dana umnožavati Tomislav Jevtić, BIRO NA CVETNOM TRGU, Beograd.

K'85 Galerija »L«

Druga izložba Kontakta u Galeriji "L" (Ivo Lola Ribar, Industrija mašina, Beograd), održaće se od 25. marta do 3. aprila 1985. U toku izložbe razgovaraće se o produkt dizajnu u Galeriji "L".

Grafika biltena: Miloš Ćirić.

KONTAKT '85 / 02

Kontejner

10. izložba jugoslovenskog grafičkog dizajna, 11 - 20. marta 1985.

Utorak, 12. marta 1985.

S. Timotijević: MOSKOVSKA PRAVILA

Još mnogo pre nego što je privatna komunikacija doživela eksploziju sa Mail Artom, jedan od najživljih načina komuniciranja odvijao se posredstvom razglednica. Ne samo da je čovek, pojedinac i individualac, imao dosta širok izbor motiva na razglednicama kojima je želeo da pošalje svoje poruke, već je i sam mogao, a to je i činio, da izvrši određene intervencije na njima i tako jednu tipiziranu poruku, predviđenu za sloj određenog pogleda na svet, još više specijalizuje, do stava pojedinačne osobe. Sećam se jedne razglednice koju je moj prijatelj Saša poslao iz Londona. Bila je to samo polovina razglednice na kojoj je stajao tekst: "Izvini što ti se javljam sa pola razglednice, ali za više nisam imao para". Razglednica je bila ručno,

Željko Jerman: Intimna parola SKC, Beograd 1976.

Primerak broj:

S. Timotijević

Redizajn izdanja (SKC):
Rotation Verlag w. Berlin
1980.

dakle nepravilno iscepana i dugo godina nakon toga pitao sam se ko li je dobio drugu polovinu. Pitanje drugog primaca aktuelno je samo na fiktivan način, s obzirom, da moj prijatelj nije posedovao znanje o komuniciranju pocepanim polovinama razglednice, a siguran sam da te 1973. nije bilo lako

K'85

S. Timotijević

naći u Londonu razglednice koje bi već nosile specifičniju poruku od obične turističke poruke. Za ediciju razglednica koja je proizvedena u Prodajnoj galeriji Studentskog kulturnog centra ne važe pravila koja se odnose na pocepane razglednice, jer nema nikakve potrebe za tajnim komuniciranjem što u osnovi i jeste svrha dve polovine pocepane razglednice čiji spoj označava šifru kontakta, potpuno poverenje, identičnost pogleda na svet i zajedničku posvećenost istom zadatku. Komunikacija pocepanim polovinama razglednica zahteva najkomercijalnije i najtiražnije turističke razglednice kako se nikako ne bi moglo ući u trag gde su kupljene i ko ih je kupio. Razglednice SKC-a su vrlo malog tiraža (najveći 3000) i po izboru motiva i poruka su veoma specifične, da ne kažem neobične, tako da ih nijedan normalan špijun ne bi koristio kao kontakt-ključ, budući da bi automatski bio provaljen prostor

Galerija Grafički kolektiv, Beograd, Obilićev venac 27; 10-14/18-21 č.

Fotokopiranje: Biro na Cvetnom trgu, Beograd.

Grafika biltena: Miloš Ćirić.

njegovog delovanja. Ne, špijuni se služe visokotiražnim, tipiziranim i bezimenim razglednicama, a produkcija razglednica galerije SKC-a namenjena je sitnim, intimnim komunikacijama među mladim ljudima koji govore jezikom intimnih poruka.

ŠTO JE UMJETNOST PREMA OVOM BIĆU

Vlado Martek: Sta je umetnost prema ovom biću, Venecija 1976.

Jedina moguća bliskost sa moskovskim pravilima jeste u tome što je proizvedeno toliko različitih razglednica kao da je svaka pravljena za određenu situaciju, a da je osobenost situacije kontakt-ključ kao što je i neravnomerna poderotina jedina osobenost tipiziranog.

S. Timotijević

Jugoslav Vlahović: Bez naziva, crtež 1978.

KONTAKT '85 / 03

Kontejner

10. izložba jugoslovenskog grafičkog dizajna, 11 - 20. marta 1985.

Sreda, 13. marta 1985.

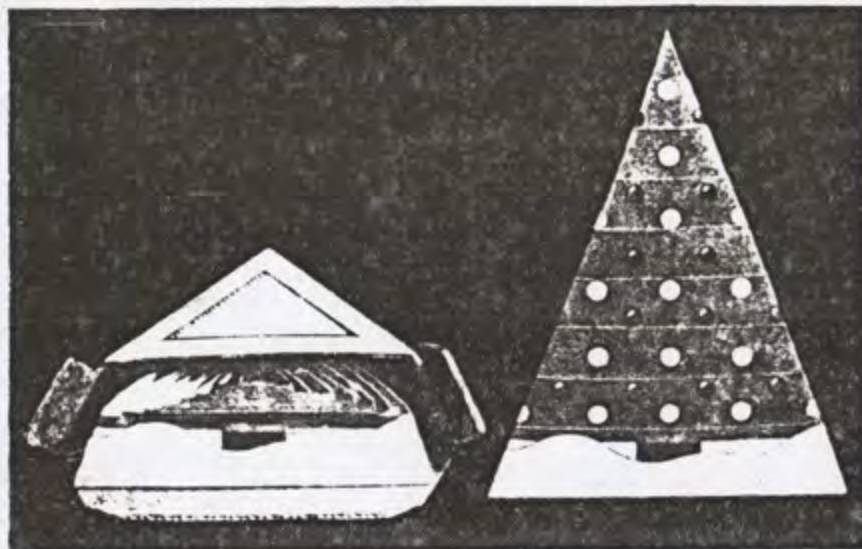
Aleksandar Pajvančić Alex

ANTI-KONTEJNER

Čovekovu okolinu ne čine samo predmeti u svojoj pojedinačnosti, već i odnosi tih predmeta međusobno, kao i odnosi predmeta i ljudi.

Ambalaža kao specifičan fenomen prati razvoj civilizacije i kao njen neodvojivi deo podleže svim zakonitostima razvoja savremenog društva.

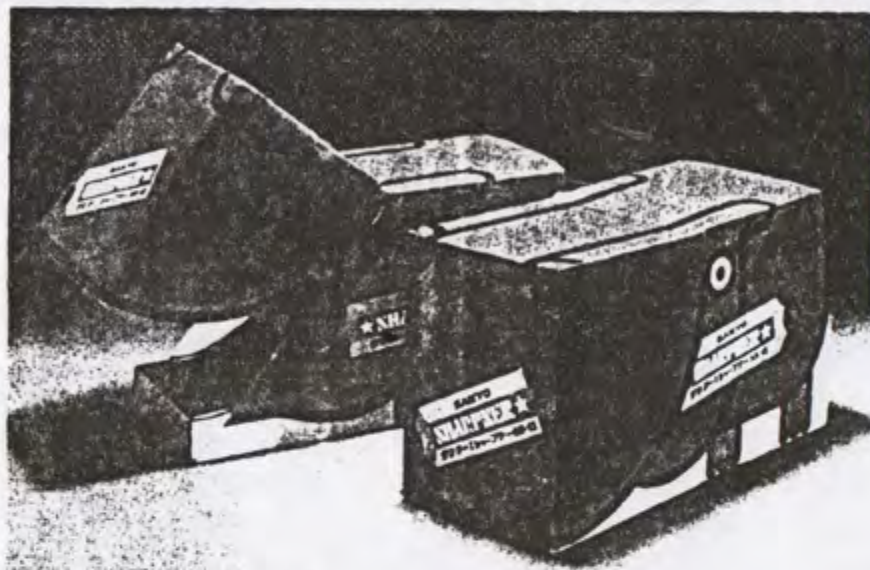
Definiciji ambalaže može se pričati sa više aspekata: proizvodnja, dizajn, marketing, komuniciranje itd, ali je izvesno da ona na svom putu nastajanja, života i nestajanja (promena stanja) pripada sveopštem rotacionom ciklusu. U mnoštvu vrsta, tipova i oblika ambalaže, osnovne grupe su komercijalna ambalaža, odvojiva i neodvojiva, kao i transportna ambalaža, koja može biti povratna i nepovratna.

Klaus Wutthe, John George (Engleska):
Čestitka za novu godinu.

Galerija Grafički kolektiv, Beograd, Obilićev venac 27; 10-14/18-21 čas.

K'85 Aleksandar Pajvančić Alex

Sei Murakami (Japan):
Zarezač za olovke.

Nastavak trajanja POST-KONTEJNERSKOG života ambalaže omogućen je prirodnim putem ili tehnološki (reciklaža). ANTIKONTEJNER je fenomen ambalaže koja spontano ili planirano, posle prvobitne upotrebe, doživljava svoj drugi život u izmenjenoj funkciji.

Sve kutije za cipele u kojima se čuvaju dokumenta i stare fotografije, bombonjere za čuvanje pribora za šivenje, konzerve za šrafove itd, mogu da ilustruju ovu osobinu ambalaže - da ima svoj drugi život, dok se u industriji, u strategiji plasmana, pojavljuju čaše i krigle za senf ili krem, plastične kese, neobične kutije i drugo.

ANTI-KONTEJNER-AMBALAŽA može i treba da bude planirano i dizajnirano pakovanje, koje omogućava, uz eventualnu intervenciju korisnika, novi život i namenu ambalaže u svojstvu utilitarnog razvijanja kreativnosti, kao zabava i igra, sa paralelnim prenošenjem informacija primarnog investitora, da bi se postiglo produženo propagandno dejstvo i podstakla komunikacija: proizvođač - potrošač.

A.P.Alex

Primerak broj:

Fotokopiranje: Biro na Cvetnom trgu, Beograd / Grafika biltena: M. Ćirić

KONTAKT '85 / Kontejner

10. izložba jugoslovenskog grafičkog dizajna

Razgovor:

AMBALAŽA U KONTEJNERU

Uvod: arh. Slobodan Mašić

Četvrtak,
14. mart 1985.
19 sati.

Fotokopiranje: Biro na Cvetnom trgu, Beograd.

Plakat: Miloš Ćirić

KONTAKT '85 / 04

Kontejner *

10. izložba jugoslovenskog
grafičkog dizajna,
11 - 20. marta 1985.
Četvrtak, 14. mart 1985.

Razgovor:
Ambalaža
u kontejneru

Uvod: arh.
Slobodan
Mašić

14. mart
1985.

Primerak broj:
Slobodan Mašić

Svakoga jutra, gledam sebe u velikom ogledalu ulaza u moj stan, kako sa najlon kesom u rukama napuštam toplu i ugodnu prijetnost svojih knjiga i svoga stola za crtanje na svakodnevnom obilasku prodavnice novina i male samoposluge na drugom ulazu levo. Život se sastoji iz svakodnevnog ponavljanja, to znam još od ranog detinjstva, čovekovo iskustvo jeste jedno večno ponavljanje istoga kao što i svaki čovečiji život gledan iz udaljenosti lične sudbine liči jedan na drugi. Tokom svoga života, kada sam postao odrastao, pokušavao sam da postavim pravo pitanje o smislu svih tih dana koji su bili preda mnom i koji su se brzo osipali u moje sećanju. I kada bi lift sa devetog sprata sišao u prizemlje, i kada bih otvareo ulazna vrata i sudario se sa hladnoćom zimskoga jutra, takvo pitanje nikako me nije micalazilo. Postavivši to pitanje moja bi noga zakoračila na hladni i zaledjeni pločnik a moje bi oči doživle sudar sa četiri prazna kontejnera koja su svojim otvorenim ždreloom očekivala svoj svakodnevni obrok. Nisam ih mogao mimoići, kao što to nisu mogli da učine ni ostalih 500 ljudskih bića koja su stanovala u stanovima do kojih se dopiralo preko mog ulaza. Svakoga jutra ja sam u to zastrašujuće ždrelo bacao punu najlon kesu raznih otpadaka čiji pravi smisao nisam nikada do kraja dokučio. Znam samo da je moja žena svakoga jutra govorila da nikako ne zaboravam da sa sobom ponesem tu kesu sa "djubretom", bio je to termin kojim je ona nazivala sve ono što više nije trebalo da ostane u našem stanu, što je prethodnog dana bilo potrošeno u našem svakodnevnom životu, bilo kao ispražnjena ambalaža životnih namirnica, od plastike, kartona, providnih folija, novinske hartije ili estetizovanih hartija za pakovanje, te zatim aluminijskih zlatnih listića kojima se oblažu slatki proizvodi namenjeni luksuznoj ishrani, zatim staklene boce iz kojih se u teškom mlazu sliva medena kasa, ili kiselkast miris nekih čudnovatih salatnih nemaza namenjenih spravljanju sendviča, belih šaša za mlečne proizvode sa raznobojnim prekrivkama od tankih aluminijskih

folije, na kojima stoje nazivi proizvoda i imena proizvođača, da ne zaboravim ni imitacije kraljevih vishena izvedene od postavljene nepromotivne kartice sa sadržajem belog mleka smanjenog sadržaja masnoće do prilično skromnih 2,8%

zatim se tu nalaze zgužvane kutije od cigareta koje su nam ostavili prijatelji sa sinoćne sedeljke, i pokidani kratki valjci filtera koji su ih pri kraju ponoćnih sati počeli toliko da nerviraju da su ih kidali pre upotrebe. Čitav je-

dan svet, šaren i pomešan, u jednoj kesi za smeće nestaje u utrobi sardradnog kontejnera, u vidu djubreta. Naravno mi smo svesrdno potrošili sadržaj ovih sada praznih ambalaža, čokoladne bombone su pojedene kratkim stiskom nepaca i ala-

tkim trncima koji su ostali posledicom toga stiska, med je iz staklenih tegli veštini pokretima kašike skinut gotovo do kraja, salate su sažvakane uz neko pečeno meso, kisela mleka i jogurta su nestali u našem ždreću posle gledanja zadnje emisije na TV aparatu, mleko je popijeno još prilikom jutarnjeg obroka, ukoliko se nije pokvarilo prilikom varenja u specijalnom loncu iz koga ne može da pokipi, cigarete su popuštene i još se uvek oseća njihov kiselkast mi-

ris kada se udje sa ove svežine ranog jutra. Sve, dakle što je imalo bilo koju nutritivističku vrednost, pažljivo je popijeno, sažvakano, progutano, pažljivo je skupljeno i pretvoreno u kretanje naših mišićnih kontrakcija. Sve ostalo,

sve što je bilo u bilo kom vidu samo oblik, samo čista estetika, tokom toga jednog dana se nekom neumitnom sudbinom pretvorilo u samo jednu reč "djubre", koje ja moram da ubacujem u sardrljivo i neprijatno ždrelo moga kućnog kontejne-

ra koji me svakoga jutra dočekuje odmah kod izlaznih vrata. Ja znam da bi to bila ogromna nepravda kada bi, kojim slučajem sudbine, neki izuzetni talenat, svoju stvaralačku potenciju, u celosti praznio samo na gradjenju oblika koji su

namenjeni da budu obloga nečega što je u jednom danu nestalo pretvarajući se u našu sopstvenu energiju. U strahu zamisljam jednu takvu mogućnost kao jednu reslnu izvesnost. Medju milionima ljudi koji danas svoje delo grade na tim

oblozima i zaštitnim papirima postoji i jedan takav čovek koji svojim delom sublimira estetski osećaj dvadesetog veka tvoreći onu značajnu zabelešku svoga i našeg postojanja, bez koje se neće moći jednog dana razumeti naša uloga u

istoriji. Dovoljno sam obrazovan da znam da je takva moja strepnja u potpunosti opravdana. I zato se sećam Leonida Čajke i njegove estetike djubrišta kao pravog putokaza u kome pravcu će krenuti estetska interesovanja. Ne bez ico-

nije bacem zadnji pogled na tu zgužvanu masu koja se u polu mraku jednog kontejnera tek u fazi početnog punjenja razvija u mojim očima kao istorijski ostatak civilizacije kojoj pripada moje biće, i u tom pogledu vidim jedno sećanje na

ceo protekli dan. Znam da je smešno govoriti o istorijskom sećanju koje ostaje kodirano u svakom estetskom elementu "djubreta", ali istovremeno znam da to i nije toliko smešno. Ne bih želeo da me pogrešno razumete, jer reči se mogu

uvek pogrešno razumeti, sve zavisi od koje ih klasne pozicije posmatrate, ali reč djubre ovoga jutra za mene postaje nešto toliko isto značajno kao istorija, sudbina, ideologija ili estetika. I dok zamištam iza ugla, sa čistom ke-

som od žute tanke folije u svome džepu, sa namerom da je opet i nanovo napunim u maloj samoposluzi, na drugom uglu levo, vidim senku, samo senku, jednog "estetičara" koji je u potrazi za lepotama koje su bačene u tamni i zastrašuju-

ći otvor kontejnera, kako se naginje nad tim otvorom i kako pažljivo, sa pravim estetskim osećajem, spušta svoje profinjene ruke u njegove dubine tražeći medju odbačenim predmetima one koje ga mogu estetski uzbuditi, nad kojima može da

se upusti u tanana razmišljanja nad prolaznostima ljudskih sudbina. Ili možda traži neki ostatak sadržaja, neku lepljivu ili kašastu, sardrljivu ili mirišljivu, ali pre svega hranljivu masu kojom bi mogao da utoli neke svoje predhodne po-

rive, koji se mogu nazvati gladju, pre nego što se upusti u čiste osećaje estetskog užitka. Najbolje je tada odjednom pokazati interesovanje za vremenske prilike i podigavši pogled u pravcu naturesnog neba, pokušati da na njemu pronad-

djete tračak nade da će se vremena izmeniti i da će konačno sunce izaći iza ovih dosadnih oblaka iz kojih nam mogu doći samo glavobolja i belina padavina.

Slobodan Mašić

K'85*
Slobodan
Mašić

Galerija Grafički kolektiv,
Beograd, Obilićev venac 27.
Otvoreno 10-14/18-21 čas.

Fotografije:
Goran Redžepi SAMOPOSUUGA.

Fotokopiranje:
Biro na Cvetnom trgu,
Beograd.

Grafika biltena: Miloš Ćirić

KONTAKT '85/05

Kontejner *

10. izložba jugoslovenskog
grafičkog dizajna,
11 - 20. marta 1985.

Katalog izložbe

AUTORI RADOVA:

Branko BAČANOVIĆ, Sarajevo
Ferenc BARAT, Novi Sad
Miloš BOBIĆ, Beograd
Edvard ČEHOVIN, Beograd
Attila CSERNIK, Novi Sad
Ivan ČILUM, Beograd
Miloš ĆIRIĆ, Beograd
Branislav DOBANOVAČKI, N.Sad
Ivan DOROŽI
Nenad PEJUŠKOVIĆ, Zagreb
Mile GROZDANIĆ, Beograd
Sanja IVEKOVIĆ, Zagreb
Slobodan IVKOV, Beograd
Rajka MILOVIĆ, Beograd
Miša NEDELJKOVIĆ, Novi Sad
Dobriko NIKOLIĆ, Beograd
Ranko NOVAK
Miljenko LICUL, Ljubljana
Nikica OSTARČEVIĆ, Zagreb
Aleksandar PAJVAŃIĆ, Bgd
Zdravko PAPIĆ, Ljubljana
Sajefo KASUMOVIĆ, Beograd
Laslo KERÉKES
Oskar ŠTEFAN, Novi Sad
Nikola KONSTANTINOVIĆ, Bgd
Bogdan KRŠIĆ, Beograd
Miloš MAJSTOROVIĆ, Beograd
Slobodan MANOJLOVIĆ, Beograd
Saveta MASIĆ
Slobodan MASIĆ, Beograd
Zoran PAVLOVIĆ, Zagreb
Dušan PETRIĆIĆ, Beograd
Goran REDŽEPI, Beograd
Djordje RISTIĆ, Beograd
Dragan SAKAN
Rajka MILOVIĆ
Branislav IVANOVIĆ
Vladimir POPOVIĆ, Beograd
Sl. SELENIĆ, Svetozarevo
Milan TASIĆ, Beograd
Slavko TIMOTIJEVIĆ, Beograd
Svetozar TOMIĆ, Novi Sad.

Firma na Galeriji
za izložbu Kontakt '85:
Miloš ĆIRIĆ.

BRANKO BAČANOVIĆ, Sarajevo
- BREMENŠKE SLOBODE, katalog i plakat pozorišne predstave.
- TO, katalog i plakat pozorišne predstave.
- TRIPTIHON, plakat pozorišne predstave.

FERENC BARAT, Novi Sad
- UBU KIRALY, pozorišni program.
- LEONCE ES LENA, pozorišni program.
- A BÜSZMEGALLO, pozorišni program.
- HARMADIK ABLAK, pozorišni program.
- PANONIJA, folk cantata, omet ploče.

MILOŠ BOBIĆ, Beograd
- Sistem vizuelne identifikacije Gradjevinskog fakulteta u Beogradu; papirna galanterija; 1984.
- Časopis RELATIONS, korica; 1985.
- Časopis KOMUNIKACIJA; 1984.

EDVARD ČEHOVIN, Beograd
- COOPERATIVA, PKB, kutija.

KONTAKT '85 * Katalog izložbe

.....
ATTILA CSERNIK, Novi Sad
- TEXT, knjige.

.....
IVAN ČILUM, Beograd
- Lepa Brena i Slatki greh;
Sitnije Čile sitnije;
omoti za ploče.
- Tereza - spomenar; omot
za ploču.
- Galeb, baletska vizija;
omot za ploču.
- J.S.Bah: Ehat Musa, gita-
ra; Koncert za četiri kl-
avira; omoti za ploče.

.....
MILOŠ ČIRIĆ, Beograd
- Logotip IVA; grafička
igra; 1983/84.

.....
BRANISLAV DOBANOVAČKI,
Novi Sad
- Bljesak; Da vas podsetim;
Banatske sonatine; omoti
za ploče.

.....
IVAN DOROŽI i NENAD
PEJUŠKOVIC, Zagreb
- PITANJA, časopis.
- POLET, tjednik SSOM.

.....
MILE GROZDANIĆ, Beograd
- 9. sremskokarlovački sa-
lon, plakat; maj 1984.
- Književne novine; 1984.
- GRADAC (Jackson Pollock),
časopis.

.....
SANJA IVEKOVIC, Zagreb
- Masa i Moć, omot knjige.

.....
SLOBODAN IVKOV, Beograd
- NON, Nove mladinske no-
vine.
- VIDICI, časopis.
- P.Menna: Birokratija i
uživanje; Proricanje es-
tetskog društva; knjige.

.....
RAJKA MILOVIĆ, Beograd
- Beogradsko dramsko pozorište: ulaznice, poziv-
nice, program i plakat.

.....
MIŠA NEDELJKOVIĆ, Novi Sad
- FORUM MCMLXXXV, kalendar.
- Bilten PK za nauku i in-
formatiku.
- Poslovne informacije Pri-
vredne komore Vojvodine.

.....
DOBRILLO NIKOLIĆ, Beograd
- Majska izložba grafike,
katalog GGK; 1984.
- OLJA 1984, knjige.

.....
RANKO NOVAK i MILJENKO
LICUL, Ljubljana
- Studio ZNAK, grafički
dizajn.

.....
NIKICA OSTARČEVIĆ, Zagreb
- ZATOČENICI, omoti knjiga.
- S, omot knjige.
- Grafički zavod Hrvatske,
katalog.

.....
ALEKSANDAR PAJVANČIĆ-ALEX,
Beograd
- Ateks; Centar za modu;
Turistički savez Jugosla-
vije; Hotel Lepenski vir;
kese za pakovanje.

.....
ZDRAVKO PAPIĆ, Ljubljana
- Izložba DSLU; 1984.
- Izložba Studio ZNAK; 1984.
- Aktualnost figure; 1983.
- PE-SA, smučarske naočare;
fotografija: D.Arzenšek;
1982.
- Begnograd; 1981.
- Jaslice; fotografija:
D.Arzenšek; 1980.

KONTAKT '85 * Katalog izložbe

- Zelezo DoSo 79/80; crtao: D.Sambolec; 1980.
- Jazz; koautor: D.Brajić; 1984.
- 8. srećanje baletnih umetnikov; koautor: D.Milavec; 1985.
- Radio Beograd 1, 2, 202; koautor: J.Bavčer; 1984.
- Robert Bresson; koautor: S.Borota; 1979.

ZORAN PAVLOVIĆ, Zagreb

- FANNY, omot knjige.
- Ime ruže, omot knjige.
- Glasnik iz Tirane, omot knjige.
- Gospodar zemlje orlova, omot knjige.
- Pojmovnik ruske avangarde I i II, omoti knjiga.
- Biblijska mitologija, omot knjige.

DUŠAN PETRIČIĆ, Beograd

- Život i priključenja vojnika Ivana Čonkina, pozorišni plakat.

- Bitka za Beograd, plakat.
- TV novosti, kalendar za 1985.

GORAN REDŽEPI, Beograd

- Foto kino revija, časopis
- Fotografije iz SAMOURLUGE

DJORDJE RISTIĆ, Beograd

- MESAM 1984: plakat, papirna galanterija i bedievi

DRAGAN SAKAN, RAJKA MILOVIĆ, BRANISLAV IVANOVIĆ i VLADIMIR POPOVIĆ, Beograd

- JIK BANKA, sistem vizuelnih komunikacija; 1984.

SLOBODAN SELENIĆ, Svetozarevo

- Industrija kablova "Moša Pijade", Svetozarevo; kalendar za 1985.

SAJEFO KASUMOVIĆ, Beograd

- Kolekcija MEN, ambalaža.

LASLO KEREKES i OSKAR STEFAN, Novi Sad

- UJ SYMPOSION, tipografija

NIKOLA KONSTANTINOVIĆ, Beograd

- KOMUNIST, novine.

BOGDAN KRŠIĆ, Beograd

- Srbija bez nepisanih, plakat; 1985.
- M.Kundera: Sabrana dela.
- A.Isaković: Paprat i vatra, omot knjige.

MILOŠ MAJSTOROVIĆ, Beograd

- Šahovski informator, total grafički disajn.
- Biblioteka ALFA-LIRA, Narodna knjiga; plakat-prospekt.
- B.Bogdanović: Povratak grifona; knjiga.

SLOBODAN MANOJLOVIĆ, Beograd

- Industrija mašina Ivo Lola Ribar; grafički komplet; 1984.

SAVETA i SLOBODAN MAŠIĆ, Beograd

- BITEF 18, katalog.
- BITEF 18, plakat; fotografija: Selimir Lončarević (1897-1983); fotoreprodukcija: Vladimir Popović.

.....
MILAN TASIĆ, Beograd

- BALKANSKI ŠPIJUN, plakat,
Union film, Beograd.

.....
SLAVKO TIMOTIJEVIĆ,
Beograd

- Izbor iz Kolekcije ART
razglednica; Studentski
kulturni centar Beograd.

.....
SVETOZAR TOMIĆ, Novi Sad

- SPUNK NOVOSTI, strip.
- MARVEL, strip.

Saradnici

Organizacioni odbor:
prof. Bogdan KRŠIĆ,
arh. Slobodan MAŠIĆ,
prof. Miloš ĆIRIĆ.

.....
Kustos Galerije Grafičkog
kolektiva: Ljiljana ĆINKUL.

.....
Fotograf Kontakta'85:
Goran REDŽEPI.

.....
Fotokopiranje biltena:
Tomislav JEVTIĆ,
Biro na Cvetnom trgu,
Beograd, Njegoševa 11.

.....
Dovidjenja na Kontaktu'86

u hupu

.....
S.Timotijević:
MOSKOVSKA
PRAVILA

.....
Aleksandar
Pajvančić Alex
ANTI
KONTEJNER

.....
Razgovor:
Ambalaža u
kontejneru

.....
Uvod: arh.
Slobodan Mašić

.....
Goran Redžepi:
SAMOPOSLOGA

KONTAKT 86 1

GRADOVI

Bilten broj 1, 1. mart 1986.

11. izložba jugoslovenskog grafičkog dizajna, Beograd, 17 - 30. marta 1986.

Organizacioni odbor izložbe KONTAKT'86/GRADOVI u sastavu prof. Bogdan Kršić, arh. Slobodan Mašić i prof. Miloš Ćirić, odlučili su da tema za ovogodišnju izložbu bude: TISKANICE VEZANE ZA FUNKCIJE VELIKIH JUGOSLOVENSkih GRADOVA, kako bi se sagledala grafička kultura najvećih jugoslovenskih gradova, uporedile iste kategorije tiskanica koje su svakodnevno pred očima ili u rukama građana i izvukle pouke iz ovoga pregleda na izložbi KONTAKT'86. Da bi se ova inicijativa ostvarila Organizacioni odbor se obraća svojim prijateljima, drugovima, kolegama, poznanicima i ustanovama s molbom na saradnju.

Dragi naši:

Zoran PAVLOVIĆ, Zagreb; Radmilo MULIĆ, Novi Sad; Olga PEROVIĆ, Titograd; Spomenka KOVAČEVIĆ, Kragujevac; Duško RODEV, Skoplje; Ranko NOVAK, Ljubljana i Maribor; Nataša DRČA, Niš; Jerko DENEGRİ, Split; Šućri NIMANI, Priština; Dajna GLAVOČIĆ, Rijeka; Miloš RADIĆ, Zenica; Ljuba GAMULIN i Vojo ŠINDULIĆ, Dubrovnik; Fuad HADŽIHALILOVIĆ, Sarajevo i Mostar; Vida HUSEDŽINOVIĆ, Banja Luka; Peter ŠADI, Subotica; Aco ADAMOVIĆ, Tuzla; Zdravko MANDIĆ, Zrenjanin; KOSO Ištvan, Sombor; Galerija likovnih umjetnosti, Osijek i Miloš ĆIRIĆ, Beograd

Dragi naši,

Svaki grad bi bio zastupljen sa osam istih kategorija tiskanica sa brojem i vrstama koje danas poseduje:

1. GRADSKE ULAZNICE I KARTE: muzeji, pozorišta (kazališta, teatri), bioskopi (kina), stadioni, zoo vrt, vidikovac (karta za lift); tramvaj, trolejbus, autobus, brodske karte. Zastupiti, po mogućnosti, sve vrste, sisteme i serije po vrednostima.

2. DNEVNI ILI NEDELJNI (sedmični) GRADSKI LISTOVI (novine), za jedan dan ili nedelju (sedmicu).

3. MAPE GRADA I VOJIČI KROZ GRAD; nedeljni (sedmični) ili mesečni programi događaja u gradu (na pr. u Beogradu: Beorama i Beogradskop).

4. MESEČNI ILI SEZONSKI PROGRAMI ILI PLAKATI za pozorišta (kazališta, teatri), koncerte, bioskope (kina) i slično.

5. GRADSKI GREBOVI, samo koji su danas u upotrebi; u boji ili crno-belo.

6. BONONI ZA TOPLI OBROK, po mogućnosti celu seriju po vrednostima.

7. GRADSKE RAZGLEDNICE (dopisne karte), izbor od 6 motiva.

8. MLEKO I PIVO: gradska (ili regionalna) proizvodnja; za mleko: prazan tetra-pak, a za pivo samo etiketa.

Dragi naši,

Većinu tiskanica treba strpljivo i sistematski skupiti, uz pomoć prijatelja i nekih službi u gradu (ulaznice, programi, etikete i sl.), ali jedan deo materijala treba direktno kupiti (novine, razglednice, bonovi za topli obrok i sl.), pa Vas pojedinač-

no molimo da nam dostavite originalne račune, koji treba da glase na: GALERIJA GRAFIČKI KOLEKTIV, BEOGRAD.

Dragi naši,

Ako Vam nedostaju neki podaci ili ako dolazite u međuvremenu u Beograd, svakako svratite na crnu kaficu u Galeriju Grafički kolektiv, Obilićev venac 27, kod drugarice LJILJANE ĆINKUL-KRSTIĆ, kustosa Galerije, svakog dana od 10-14 i od 18-21 čas, a nedeljom od 10-14 sati.

Izložba KONTAKT'86/GRADOVI biće otvorena u ponedeljak, 17. marta 1986. u 18 sati, pa Vas molimo da sav materijal za izložbu dostavite par dana ranije, a o svemu se možete dogovoriti preko telefona (011) 627-785.

Dragi naši,

Unapred se zahvaljujemo na organizaciji 11. izložbe jugoslovenskog grafičkog dizajna KONTAKT'86/GRADOVI,

Organizacioni odbor izložbe.

11. izložba jugoslovenskog grafičkog dizajna, Beograd, 19-30. marta 1986.

KONTAKT 86 2

Na dosadašnjih deset izložbi KONTAKTA zao kruženo je upoznavanje sa jugoslovenskim autorima i njihovim ostvarenjima u brojnim užim oblastima grafičkog oblikovanja. Razvoj savremene grafičke kulture poznat je našoj javnosti preko autorskih ostvarenja, ali je izostao društveni pregled stanja i celina u nekim oblastima, pa se Organizacioni odbor izložbe KONTAKT 86 opredelio za tematsku izložbu: TISKANICE VEZANE ZA FUNKCIJE VELIKIH JUGOSLOVENSKIH GRADOVA.

Pozivnica

za sredu, 19. marta 1986. u 19 sati, u Galeriji Grafički kolektiv, Obilićev venac 27.

KONTAKT 86

Pregled tiskanica u 22 jugoslovenska grada:

GRADOVI
Novi Sad,
Titograd,
Kragujevac,
Zagreb,
Skoplje,
Ljubljana,
Maribor,
Niš,
Split,
Priština,
Rijeka,
Zenica,
Dubrovnik,
Sarajevo,
Mostar,
Banja Luka,
Subotica,
Tuzla,
Zrenjanin,
Sombor,
Osijek i
Beograd.

Komesari izložbe

KONTAKT 86

Zoran PAVLOVIĆ,
Radmilo MULIĆ,
Olga PEROVIĆ,
Spomenka KOVAČEVIĆ,
Duško RODEV,
Ranko NOVAK,
Nataša DRČA,
Jerko DENEGRİ,
Jakov PAVIĆ,
Šučri NIMANI,
Dajna GLAVOČIĆ,
Miloš RADIĆ,
Ljuba GAMULIN,
Vojo ŠINDULIĆ,
Fuad HADŽIHALILOVIĆ,
Vida HUSEĐIINOVIĆ,
Petar ŠADI,
Aco ADAMOVIĆ,
Zdravko MANDIĆ,
Ištvan KOSO i
Miloš ČIRIĆ.

KONTAKT 86

Fotokopiranje: Biro
na Cvetnom trgu u
Beogradu.

KONTAKT 86

Bilten priredio:
Miloš Čirić